

Luonto ja arki - kyselytutkimus

Tammikuu 2024

TUTKIMUKSEN TOTEUTUS, SISÄLTÖ JA AINEISTON RAKENNE

Tutkimuksen toteutus

- 18+-vuotias väestö manner-Suomessa. Vanhin vastaaja oli 93-vuotias.
 - Aineisto edustaa ja on painotettu vastaamaan väestöä tässä ikäryhmässä
-

- 3122 vastausta
 - Verian (entinen Kantar Public) toteutti kyselyvaiheen internetkyselyinä Kantarin internetpaneeleissa.
-

- Virhemarginaali $\pm 1,8$ %-yksikköä suurimman vastaajamäärän kysymyksissä 50 % tasolla.
 - Kyselyn tiedonkeruu toteutettiin kesäkuussa 2023.
 - Kysymyksiin vastaaminen kesti noin 13 minuuttia.
 - Tutkimusaineisto on oikaistu väestötietojen lisäksi myös puoluekannatuksen mukaan.
-

- Kyselyssä on käytetty tutkimuskysymysten lisäksi vastaajien keskeisiä sosiodemografisia tietoja.
 - Kysymykset on suunnitellut Sitra yhdessä Verianin (Kantar Publicin) kanssa.
-

Raportin taustaryhmät

Tulosten analyyseissä, tässä raportissa ja liitteinä olevassa taulukoinnissa on käytetty seuraavia taustamuuttujia:

- Sukupuoli
- Ikä
- Tilastollinen kuntaryhmitys NUTS2
- Vasemmisto–oikeisto-identifikaatio
- Yhteiskuntaluokka
- Ammattiyhdistyksen jäsenyys
- Koulutustaso
- Talouden bruttovuositulot
- Ammattiryhmä
- Äänestäisi nyt eduskuntavaaleissa
- Ansiotyössä
- Talouden tilanne
- Asuinpaikka maaseutu–kaupunki
- Identiteetti maaseutu–kaupunki
- Olen tyytyväinen elämäni
- Ylpeä suomalaisesta luonnosta
- Usko omaan vaikutusmahdollisuuteen luontokadossa
- Oma koettu tietopohja luonnosta
- Raha motiivina luontoystävällisyyteen
- Terveys motiivina luontoystävällisyyteen

Sisältö

1. Muutama poiminto aineistosta
2. Huoli luonnon tilasta
3. Usko omaan vaikutusmahdollisuuteen luontokadon hillinnässä
4. Tietämys valintojen vaikutuksista
5. Luonto ja vastuullisuus
6. Tietopohja ja kiinnostus suojelemiseen
7. Ravinto
8. Yleinen kuluttaminen
9. Asuminen
10. Liikkuminen ja autoilu
11. Toiminnan motivaattorit
12. Suomalainen luonto ja suomalaisen luonnon päivä
 - o Liite: Käyttäytyminen ambivalenssitilanteissa ”BCC”

1. MUUTAMA POIMINTO AINEISTOSTA

Kuusi prosenttilukua luonnosta ja kulutuksesta

91 %

Suomalainen
luonto on minulle
tärkeä

87 %

Auto on minulle
välttämätön arjen
sujumisen
kannalta
(jos auto käytössä)

85 %

Olen säästänyt
energiaa

67 %

Olen valmis
muuttamaan omia
kulutus- ja
elämäntapojani
luontokadon
pysäyttämiseksi

55 %

Tiedän paljon
luonnosta

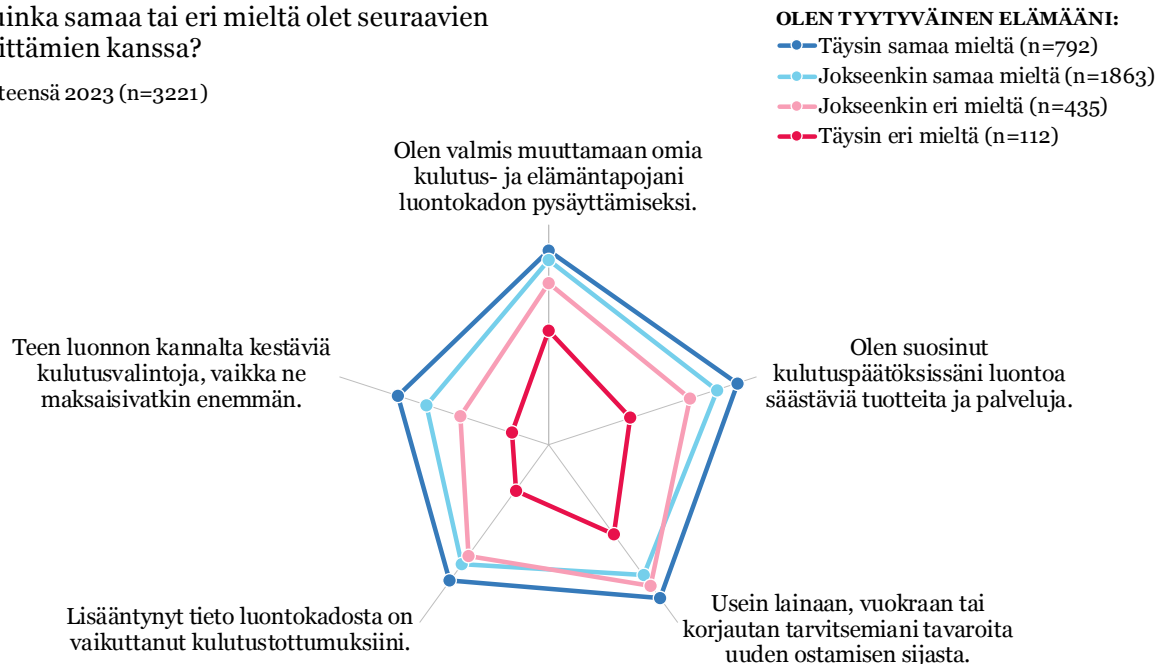
41 %

Vältän punaisen
lihan syömistä

Väittämiä kulutuksesta

Kuinka samaa tai eri mieltä olet seuraavien väittämien kanssa?

Yhteensä 2023 (n=3221)

Kaikki vastaajat

- Vastaajia pyydettiin määrittelemään oma tyytyväisyytensä elämään neliportaisella asteikolla.
- Kuvaajasta nähdään, miten kuluttamisen kestävyyttä kartoittavat kysymykset jakautuvat eri tavoin elämäänsä tyytyväisten suomalaisten vastauksissa. Mitä lähempänä väittämiä värilliset viivat ovat, sitä suurempi osuus vastaajista on ilmoittanut olevansa väitteen kanssa yhtä mieltä.
- Kuvaajassa eivät ole oleellista vastausten prosentiosuudet, vaan niiden säännönmukainen käyttäytyminen: kaikki luontoa säästävän kuluttamisen kysymykset reagoivat tyytyväisyyteen.

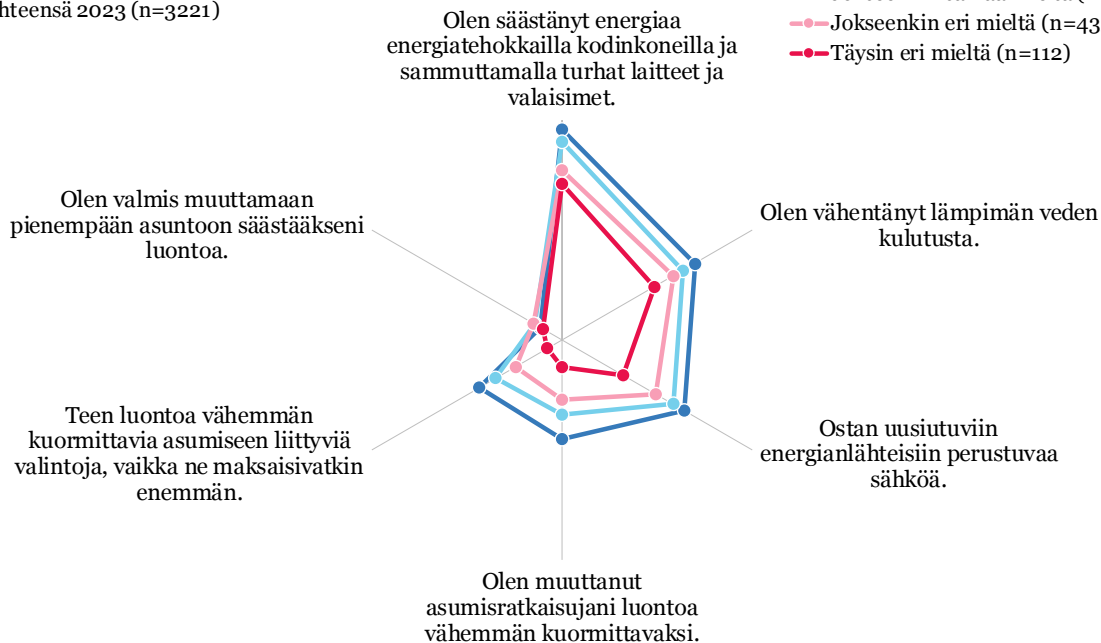
Väittämiä asumisesta

Kuinka samaa tai eri mieltä olet seuraavien väittämien kanssa?

Yhteensä 2023 (n=3221)

OLEN TYYTYVÄINEN ELÄMÄÄNI:

- Täysin samaa mieltä (n=792)
- Jokseenkin samaa mieltä (n=1863)
- Jokseenkin eri mieltä (n=435)
- Täysin eri mieltä (n=112)

- Kuten yleistä kuluttamista koskevissa väitteissä, myös suomalaisten kokema tyytyväisyys omaan elämäänsä selittää voimakkaasti valmiutta asua luontoa vähemmän kuormittavalla tavalla.
- Mitä lähempänä väittämiä värilliset viivat ovat, sitä suurempi osuus vastaajista on ilmoittanut olevansa väitteen kanssa yhtä mieltä.
- Poikkeuksen tekee vain väite ”Olen valmis muuttamaan pienempään asuntoon säästääkseen luontoa”. Tämä väite on hyvin epäsuosittu kaikkien suomalaisten joukossa.

Kaikki vastaajat

2. HUOLI LUONNON TILASTA

Olemme huolissamme

Kyselytutkimuksessa on tyypillistä, jopa säännönmukaista, että ihmiset ovat valmiita toimimaan lähellä olevien ongelmien, ilmiöiden tai aatteiden kanssa paljon enemmän kuin kaukana olevien. Esimerkkeinä olkoon köyhien auttaminen, jossa ääneen lausuttu halu auttaa kohdistuu usein kaikkein lähimmäksi. Sen sijaan tämän kyselyn tuloksissa huoli luonnon tilasta onkin kysymys, jossa globaali näkökulma on ensisijainen.

Maapallon luonnon tilasta on huolissaan 82 % suomalaisista.

Suomen luonnon tilasta on huolissaan 57 %.

Oman koti- tai mökkipaikkakunnan luonnon tilasta on huolissaan 41 %.

Ne, joilla on oman käsityksensä mukaan hyvä tietopohja luonnosta, ovat muuta väestö enemmän huolissaan (62 %) Suomen luonnon tilasta kuin vastaajat keskimäärin. Vastaavaa eroa luontoasioiden tuntemisen perusteella ei ole huolella maailman tai oman paikkakunnan luonnon tilasta.

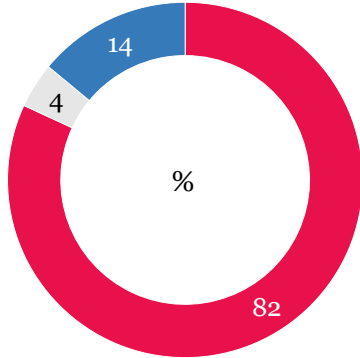
Vasemmistoon identifioituvat vastaajat ovat huolissaan arkiympäristöstä aivan toisessa mittakaavassa kuin oikeisto.

Huoli luonnon tilasta

Oletko huolissasi seuraavista asioista?

Olen huolissani maapallon luonnon tilasta.

Yhteensä 2023 (n=3221)

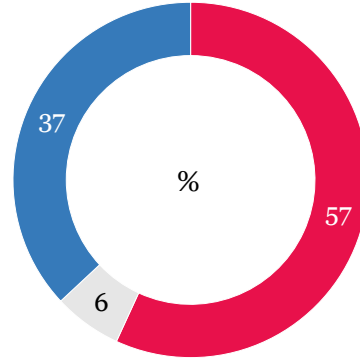

- Kyllä
- En osaa sanoa
- En

Oletko huolissasi seuraavista asioista?

Olen huolissani luonnon tilasta Suomessa.

Yhteensä 2023 (n=3221)

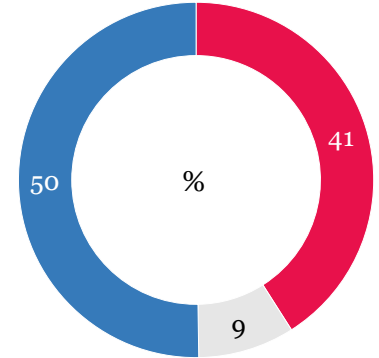

- Kyllä
- En osaa sanoa
- En

Oletko huolissasi seuraavista asioista?

Olen huolissani luonnon tilasta koti- tai mökkipaikkakunnallani.

Yhteensä 2023 (n=3221)

- Kyllä
- En osaa sanoa
- En

Kaikki vastaajat

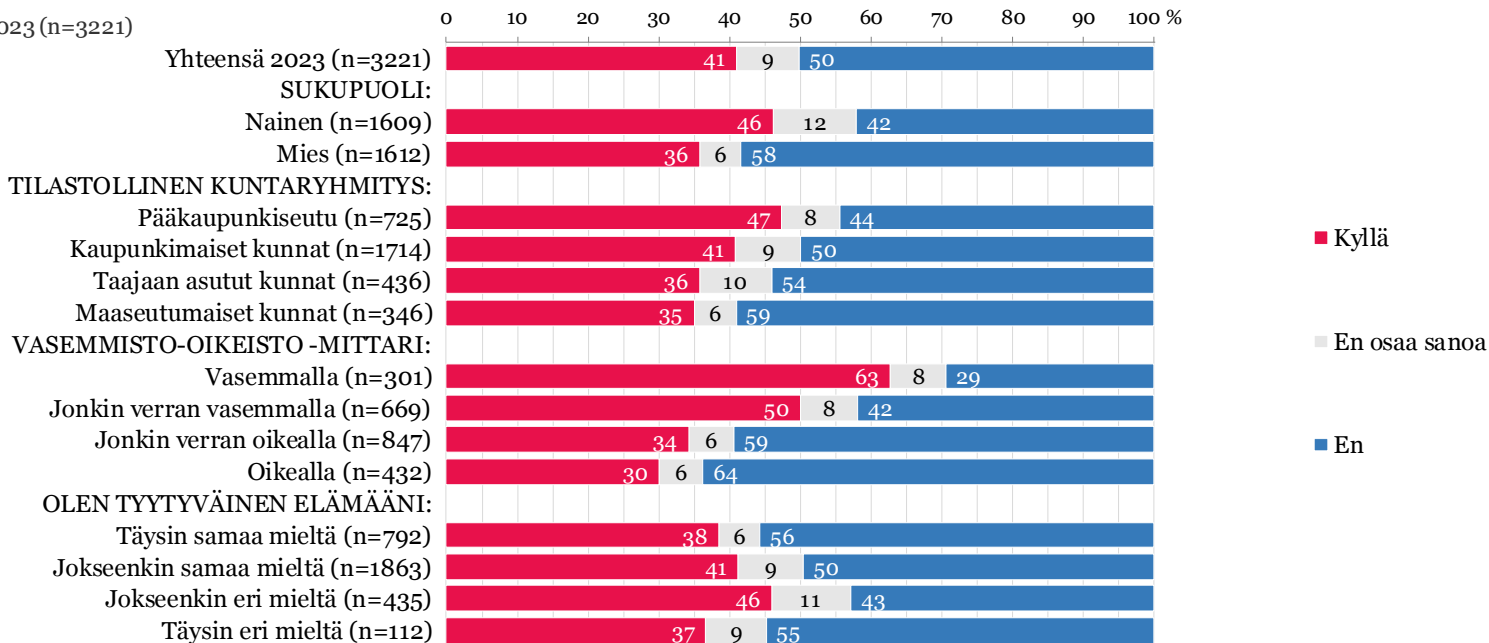
Huoli luonnon tilasta

Väittämä 1/3, taustaryhmät

Oletko huolissasi seuraavista asioista?

Olen huolissani luonnon tilasta koti- tai mökkiapaikkakunnallani.

Yhteensä 2023 (n=3221)

Kaikki vastaajat

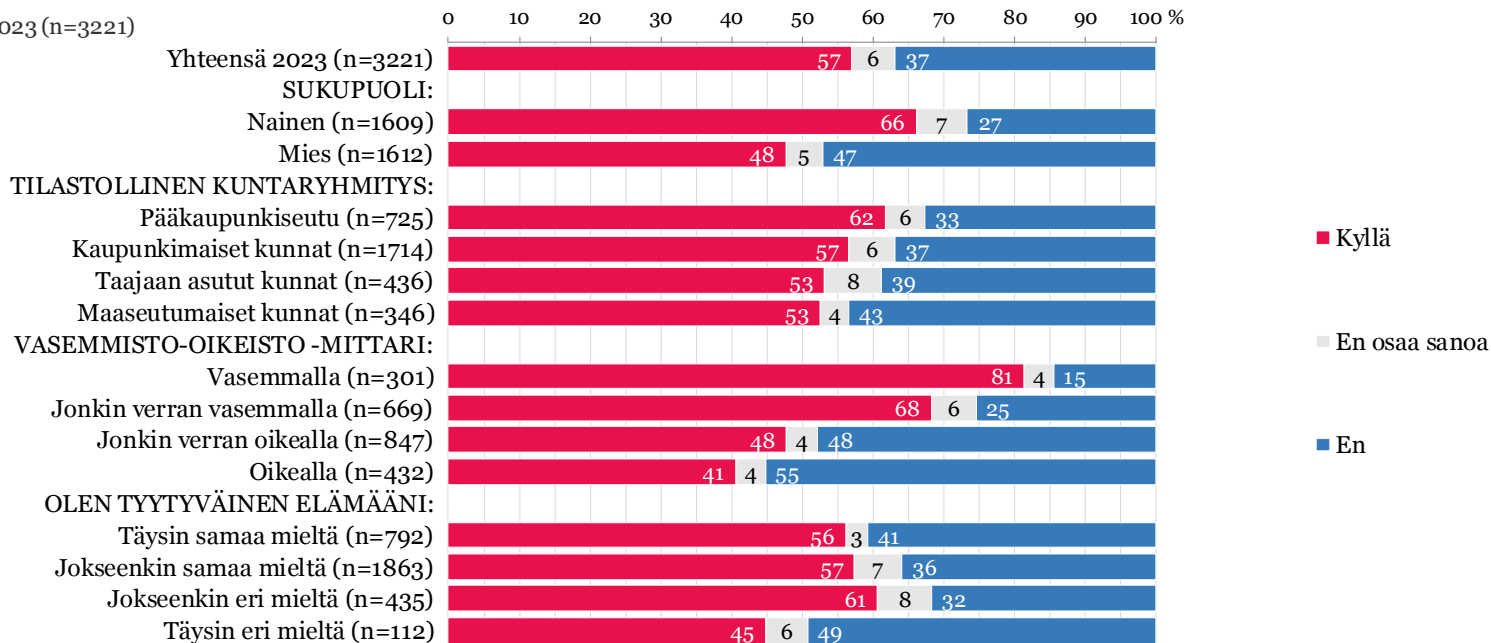
Huoli luonnon tilasta

Väittämä 2/3, taustaryhmät

Oletko huolissasi seuraavista asioista?

Olen huolissani luonnon tilasta Suomessa.

Yhteensä 2023 (n=3221)

Kaikki vastaajat

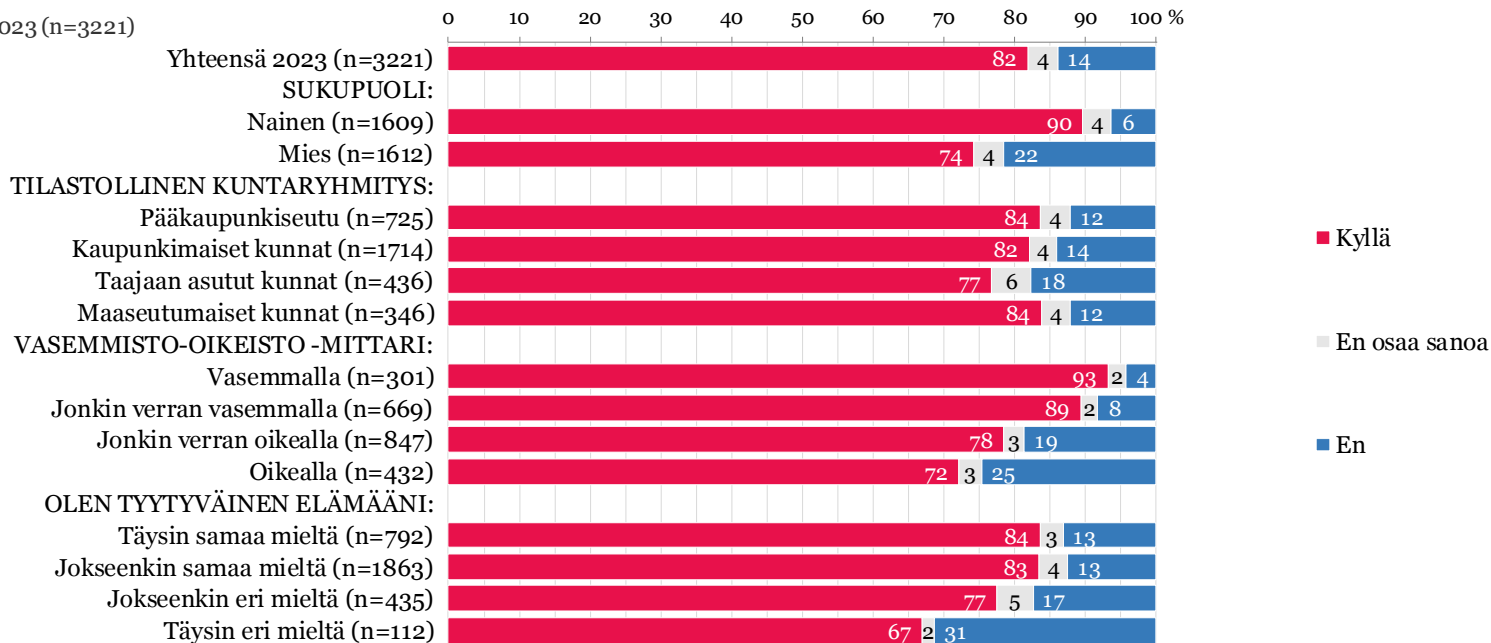
Huoli luonnon tilasta

Väittämä 3/3, taustaryhmät

Oletko huolissasi seuraavista asioista?

Olen huolissani maapallon luonnon tilasta.

Yhteensä 2023 (n=3221)

Kaikki vastaajat

**3. USKO OMAAN
VAIKUTUSMAHDOLLISUUTEEN
LUONTOKADON HILLINNÄSSÄ**

Voinko minä vaikuttaa?

Kaksi kolmesta suomalaisesta täysi-ikäisestä kokee, että he voivat omilla teoillaan auttaa luontokadon hillinnässä.

Nuoremman keski-ään (40–49-vuotiaat) kohdalla usko on heikommillaan (59 %), nuorimmilla ja vanhimmilla korkeimmillaan (66 %–72 %). On kuitenkin hyvä huomata usko omien tekojen vaikuttavuuteen ei reagoi kovin voimakkaasti ikään.

Esimerkiksi yhteiskuntaluokka ja koulutus reagoivat tilastollisesti voimakkaammin kuin ikä. Akateeminen koulutus nostaa uskon vaikuttamiseen 72 prosenttiin, kun peruskoulutetuilla osuus on 60 %. Työväenluokassa uskotaan 59 % osuudella vaikuttamismahdollisuuksiin, ylemmässä keskiluokassa 72 % osuudella.

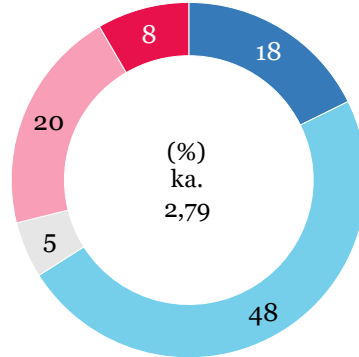
Usko omaan vaikutusmahdollisuuteen

Kaikki vastaajat

Kuinka samaa tai eri mieltä olet seuraavien väittämien kanssa?

Uskon, että omilla teoillani voin auttaa luontokadon hillinnässä.

Yhteensä 2023 (n=3221)

- Täysin samaa mieltä (4)
- Jokseenkin samaa mieltä (3)
- En osaa sanoa
- Jokseenkin eri mieltä (2)
- Täysin eri mieltä (1)

Usko omaan vaikutusmahdollisuuteen

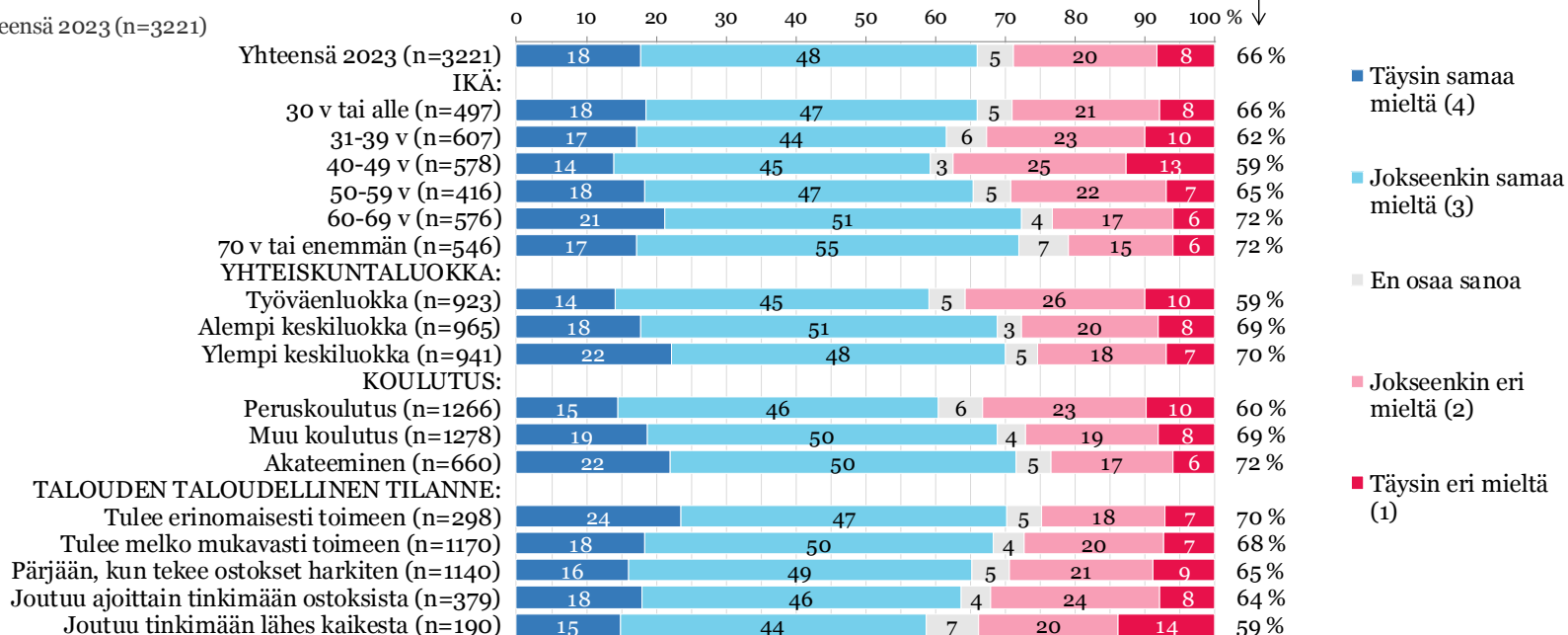
Taustaryhmät 2

Kuinka samaa tai eri mieltä olet seuraavien väittämien kanssa?

Uskon, että omilla teoillani voin auttaa luontokadon hillinnässä.

Täysin samaa mieltä (4) +
Jokseenkin samaa mieltä (3)

Yhteensä 2023 (n=3221)

Kaikki vastaajat

4. TIETÄMYS VALINTOJEN VAIKUTUKSISTA

Tietoa on saatavilla, tietoisia ollaan

Kolme neljästä vastaajasta on kertoo olevansa tietoisia omien kulutusvalintojen luontovaikutuksista. Täysin eri mieltä väittämän kanssa on 4 %. Kysymys on asetettu siten, että vastaajat kertovat olevansa “tietoisia”. Tähän voi vastata myönteisesti siinä mielessä, että on tietoinen ja tietoisuus vaikuttaa toimintaa. Vastata voi myös merkityksessä olen tietoinen enkä välitä vaikutuksista.

Tietoa arjen valintojen luontovaikutuksista on 68 % mielestä riittävästi saatavilla. Oikeistoon identifioituvat vastaajat näkevät vasemmistoa useammin, että tietoa arjen luontovaikutuksista on saatavilla (75 %).

Täysin eri mieltä tämän väittämän kanssa on 5 %. Kanta väittämään korreloi vastaajan omaan käsitykseen omasta luontotietämyksestään, mikä vaikuttaakin hyvin luontevalta. Vielä tätäkin voimakkaammin korreloi vastaajan tyytyväisyys omaan elämään, mikä kertoo luontokysymysten kokonaisvaltaisuudesta, jota ei tule selittää esimerkiksi tarjottavan tiedon määrällä.

Asuinpaikalla ei ole kovin radiaalia vaikutusta kummankaan kysymyksen vastaamiseen, mikä saattaa olla yllättävää. Maaseutumaisissa kunnissa osuus on suurin eli 75 %. Oikeastaan koko tutkimuksen läpi nähdään, ettei vastaajan kotipaikka vaikuta suuresti kovinkaan moneen kysymykseen.

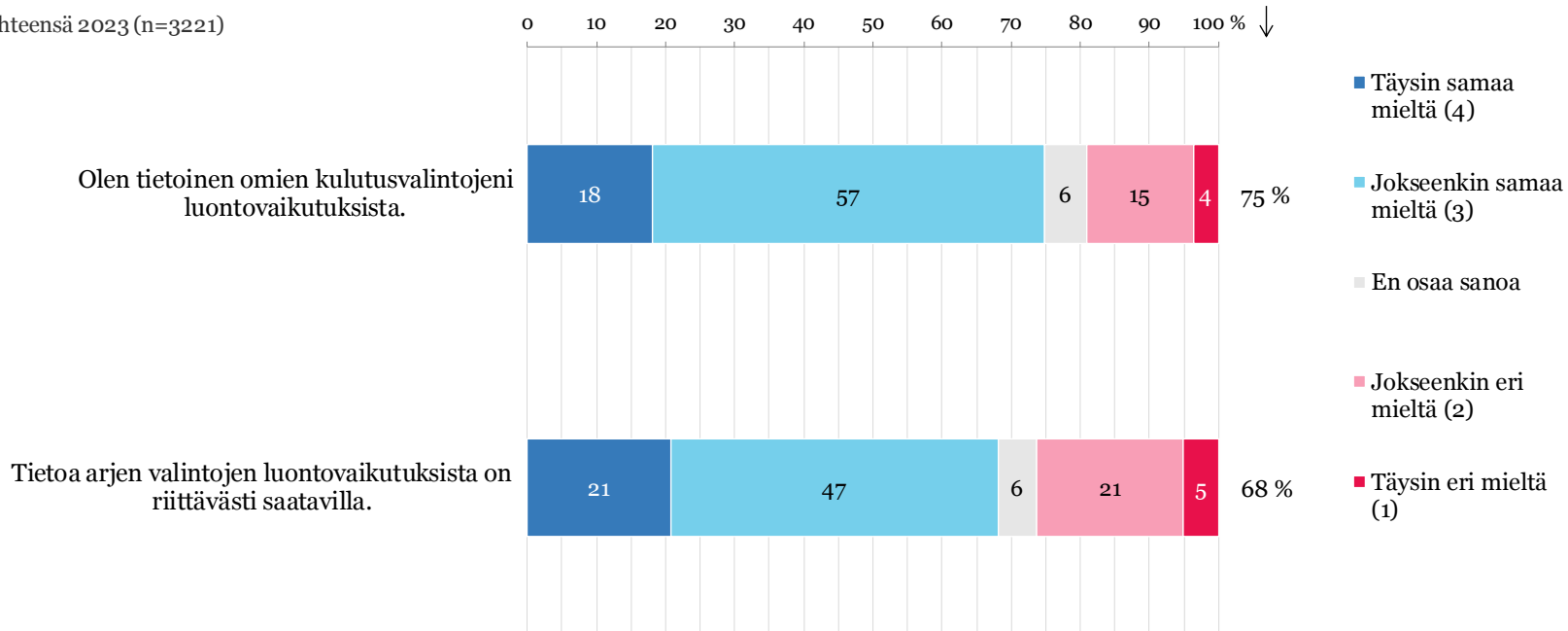
Tietämys valintojen vaikutuksista (1/7)

Kaikki väittämät

Kuinka samaa tai eri mieltä olet seuraavista väittämistä?

Täysin samaa mieltä (4) +
Jokseenkin samaa mieltä (3)

Yhteensä 2023 (n=3221)

Kaikki vastaajat

Tietämys valintojen vaikutuksista (2/7)

Kaikki väittämät

Kuinka samaa tai eri mieltä olet seuraavista väittämistä? Täysin eri mieltä (1) Täysin samaa mieltä (4)	Yhteensä 2023 (n=3221)	SUKUPUOLI:		TILASTOLLINEN KUNTARYHMITYS:				VASEMMISTO-OIKEISTO -MITTARI:				OLEN TYTYTVÄINEN ELÄMÄÄNI:			
		Nainen (n=1609)	Mies (n=1612)	Pääkaupunki-seutu (n=725)	Kaupunkimaiset kunnat (n=1714)	Taajaan asutut kunnat (n=436)	Maaseutumaiset kunnat (n=346)	Vasemmalla (n=301)	Jonkin verran vasemmalla (n=669)	Jonkin verran oikealla (n=847)	Oikealla (n=432)	Täysin samaa mieltä (n=792)	Jokseenkin samaa mieltä (n=1863)	Jokseenkin eri mieltä (n=435)	Täysin eri mieltä (n=112)
Olen tietoinen omien kulutusvalintojeni luontovaikutuksista.	2,95	2,96	2,94	2,94	2,94	2,93	3,03	3,04	2,94	2,99	3,03	3,09	2,94	2,79	2,68
Tietoa arjen valintojen luontovaikutuksista on riittävästi saatavilla.	2,89	2,83	2,95	2,86	2,87	2,90	3,01	2,73	2,86	3,00	3,08	3,06	2,86	2,73	2,70

Ero Yhteensä -keskiarvoon

	+0,15 >	Paljon kaikkien vastaajien keskiarvoa suurempi
	+0,10 - +0,14	Jonkin verran kaikkien vastaajien keskiarvoa suurempi
	-0,09 - +0,09	Ei suurta eroa
	-0,10 - -0,14	Jonkin verran kaikkien vastaajien keskiarvoa pienempi
	-0,15 >	Paljon kaikkien vastaajien keskiarvoa pienempi

Kaikki vastaajat

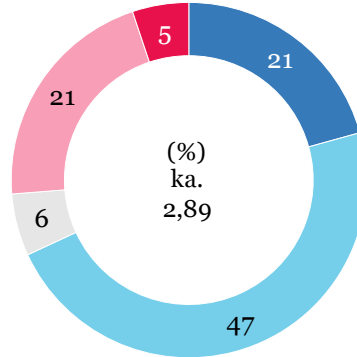
Tietämys valintojen vaikutuksista (3/7)

Väittämä 1/2

Kuinka samaa tai eri mieltä olet seuraavista väittämistä?

Tietoa arjen valintojen luontovaikutuksista on riittävästi saatavilla.

Yhteensä 2023 (n=3221)

- Täysin samaa mieltä (4)
- Jokseenkin samaa mieltä (3)
- En osaa sanoa
- Jokseenkin eri mieltä (2)
- Täysin eri mieltä (1)

Kaikki vastaajat

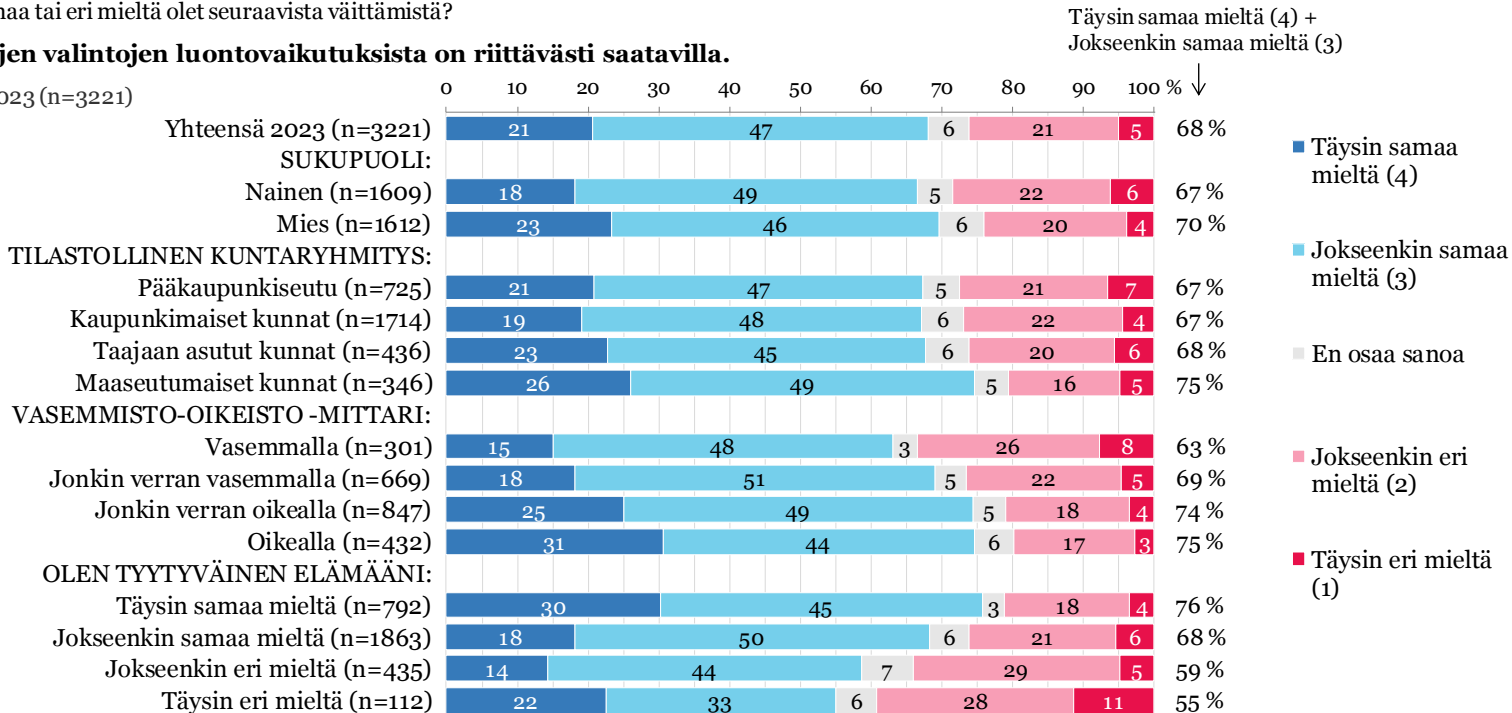
Tietämys valintojen vaikutuksista (4/7)

Väittämä 1/2, taustaryhmät

Kuinka samaa tai eri mieltä olet seuraavista väittämistä?

Tietoa arjen valintojen luontovaikutuksista on riittävästi saatavilla.

Yhteensä 2023 (n=3221)

Täysin samaa mieltä (4) +
Jokseenkin samaa mieltä (3)

- Täysin samaa mieltä (4)
- Jokseenkin samaa mieltä (3)
- En osaa sanoa
- Jokseenkin eri mieltä (2)
- Täysin eri mieltä (1)

Kaikki vastaajat

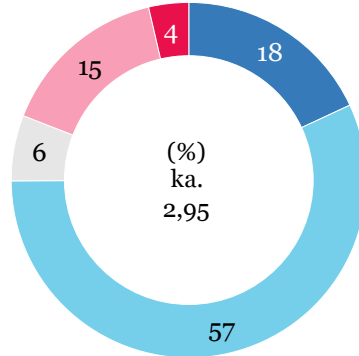
Tietämys valintojen vaikutuksista (5/7)

Väittämä 2/2

Kuinka samaa tai eri mieltä olet seuraavista väittämistä?

Olen tietoinen omien kulutusvalintojeni luontovaikutuksista.

Yhteensä 2023 (n=3221)

- Täysin samaa mieltä (4)
- Jokseenkin samaa mieltä (3)
- En osaa sanoa
- Jokseenkin eri mieltä (2)
- Täysin eri mieltä (1)

Kaikki vastaajat

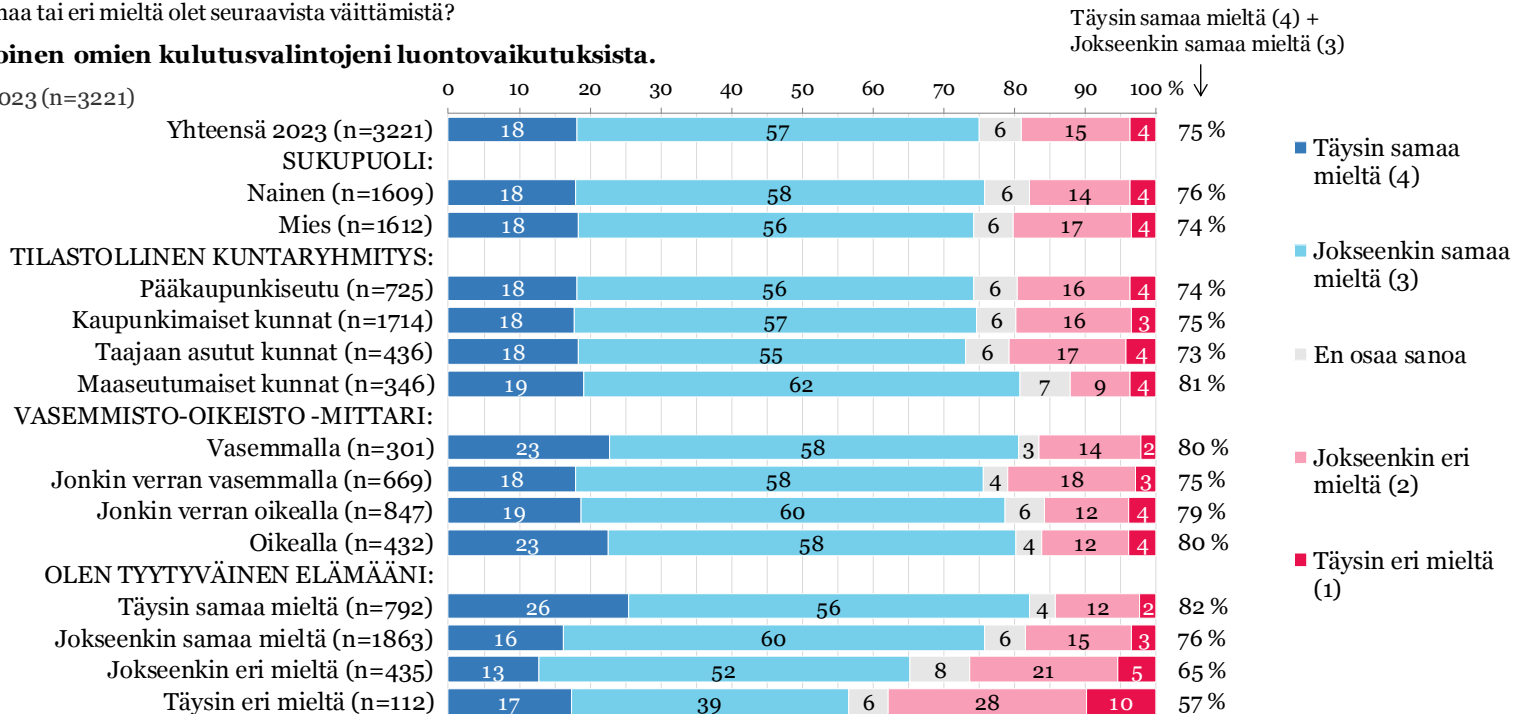
Tietämys valintojen vaikutuksista (6/7)

Väittämä 2/2, taustaryhmät

Kuinka samaa tai eri mieltä olet seuraavista väittämistä?

Olen tietoinen omien kulutusvalintojeni luontovaikutuksista.

Yhteensä 2023 (n=3221)

Kaikki vastaajat

5. LUONTO JA VASTUULLISUUS

VÄITTÄMIÄ ”VASTUULLISUUSTEOSTA”

Vastaajille esitettiin yhdeksän väittämää, jotka liittyvät henkilökohtaisiin valintoihin esimerkiksi jätteisiin, kulutuksen määrän vähentämiseen, lomailuun ja asumiseen.

Jätteen määrän vähentäminen yhdistää suomalaisia: 80 % ilmoittaa olevansa täysin tai jokseenkin samaa mieltä siitä, että pyrkii systemaattisesti vähentämään kotitaloudessa syntyvän jätteen määrää. Kaksi kolmesta (63 %) suomalaisista on täysin tai jokseenkin samaa mieltä väitteestä ”Olen tietoisesti vähentänyt kuluttamistani luontoa säästääkseni.” Koululaiset ja opiskelijat erottuvat selvästi muista ammattiryhmistä: heistä 72 % ilmoittaa vähentäneensä tietoisesti kuluttamista luontoa säättääkseen.

Eniten ”En osaa sanoa” -vastauksia (14 %) saatiin kysymykseen siitä, vaikuttaako äänestyskäyttäytymiseen ehdokkaan aktiivisuus toimissa luonnon puolesta. Muissa väittämässä EOS-vastaukset olivat kahden ja yhdeksän prosentin välillä.

Ehdokkaan valinta vaaleissa luontoarvojen ajamisen perusteella suurimman eron eri koulutusryhmien välillä: peruskoulutetut 36 %, muu koulutus 41 %, akateemisesti koulutetut 53 %.

Esitetyissä ”vastuullisuusteoissa” korostuvat kaikkein eniten

poliittisesti vasemmalla olevat, jotka ovat oman ilmoituksensa mukaan jo toimineet tekemällä konkreettisia asioita oikealle suuntautuneita useammalla tavalla.

Jälleen korostuvat ne vastaajat, jotka eivät ole tyytyväisiä elämään: heillä on selvästi vähiten ”vastuullisuustekoja”. Kun otetaan huomioon, että tilastollisesti vasemmistossa on enemmän niitä, jotka eivät ole tyytyväisiä elämäänsä, päädytään perustellusti siihen, että vasemmisto–oikeisto-akseli on merkittävä tekijä puheena olevissa kysymyksissä.

Poliittisista puolueista vihreiden kannattajat nousevat todella korkealle: 86 %. Perussuomalaisten vastaava osuus jää alle puolen (42 %), ja heidän sekä Liike nyt -kannattajien vastausten jakaumat eroaa tyystin muista kannattajaryhmistä.

Vastaukset sukupuolittuvat. Herääkin viestinnällinen kysymys: tuleeko vaikuttaa niihin, jotka arjessa jo keskustelevat luontokadosta (naiset 38 %), vai saada ne, jotka eivät keskustele (miehet 27 %) ryhtymään keskusteluun. Palataan viestintätieteiden perinteiseen portinvartijateorian kysymykseen siitä, kenelle viestintää kannattaa kohdentaa.

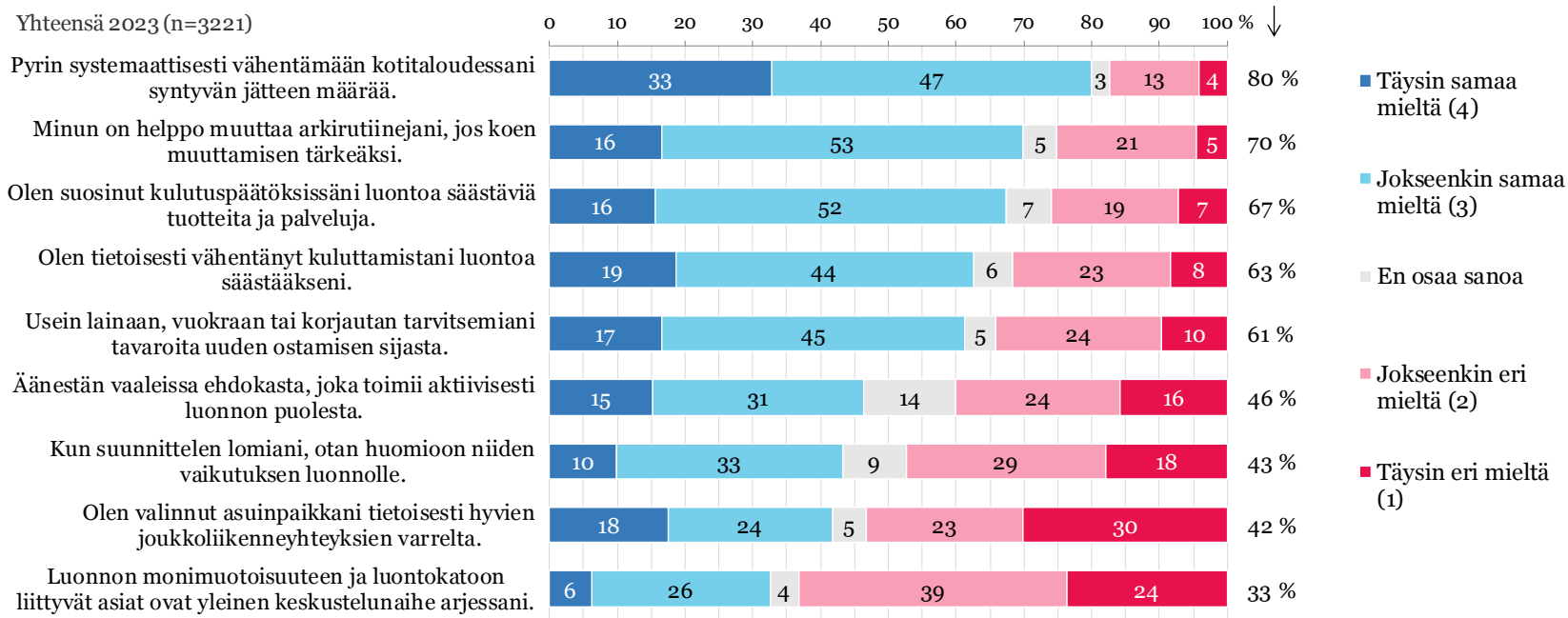
Luonto ja vastuullisuus (1/8)

Kaikki väittämät

Kuinka samaa tai eri mieltä olet seuraavien väittämien kanssa?

Täysin samaa mieltä (4) +
Jokseenkin samaa mieltä (3)

Yhteensä 2023 (n=3221)

Kaikki vastaajat

Luonto ja vastuullisuus (2/8)

Kaikki väittämät

Kuinka samaa tai eri mieltä olet seuraavien väittämien kanssa?

Yhteensä 2023 (n=3221)

Pyrin systemaattisesti vähentämään kotitaloudessani syntyvän jätteen määrää.

Minun on helppo muuttaa arkirutiinejani, jos koen muuttamisen tärkeäksi.

Olen suosinut kulutus päätöksissäni luontoa säästäviä tuotteita ja palveluja.

Olen tietoisesti vähentänyt kuluttamistani luontoa säästääkseeni.

Usein lainaan, vuokraan tai korjautan tarvitsemiani tavaroita uuden ostamisen sijasta.

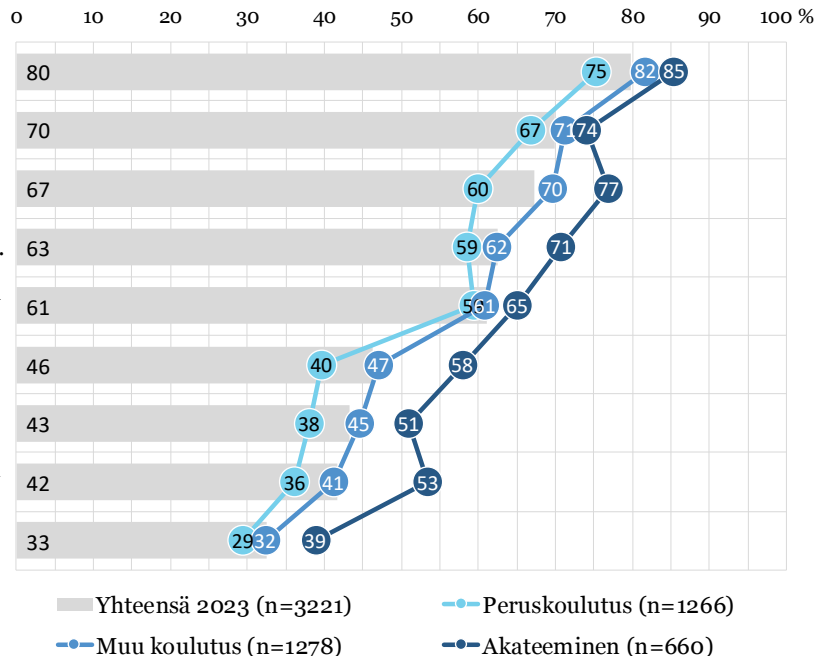
Äänestän vaaleissa ehdokasta, joka toimii aktiivisesti luonnon puolesta.

Kun suunnittelen lomiani, otan huomioon niiden vaikutuksen luonnolle.

Olen valinnut asuinpaikkani tietoisesti hyvien joukkoliikenneyhteyksien varrelta.

Luonnon monimuotoisuuteen ja luontokatoon liittyvät asiat ovat yleinen keskustelunaihe arjessani.

Täysin samaa mieltä (4) + Jokseenkin samaa mieltä (3)

KOULUTUS:

Yhteensä 2023 (n=3221)

Peruskoulutus (n=1266)

Muu koulutus (n=1278)

Akateeminen (n=660)

Kaikki vastaajat

Luonto ja vastuullisuus (3/8)

Kaikki väittämät

Ero Yhteensä -keskiarvoon

	+0,15 >	Paljon kaikkien vastaajien keskiarvoa suurempi
	+0,10 - +0,14	Jonkin verran kaikkien vastaajien keskiarvoa suurempi
	-0,09 - +0,09	Ei suurta eroa
	-0,10 - -0,14	Jonkin verran kaikkien vastaajien keskiarvoa pienempi
	-0,15 >	Paljon kaikkien vastaajien keskiarvoa pienempi

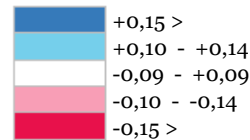
Kuinka samaa tai eri mieltä olet seuraavien väittämien kanssa? Täysin eri mieltä (1) Täysin samaa mieltä (4)	Yhteensä 2023 (n=3221)	SUKUPUOLI:		TILASTOLLINEN KUNTARYHMITYS:				VASEMMISTO-OIKEISTO -MITTARI:				OLEN TYTYTYVÄINEN ELÄMÄÄNI:			
		Nainen (n=1609)	Mies (n=1612)	Pääkau- punkki- seutu (n=725)	Kaupun- kimaiset kunnat (n=1714)	Taajaan asutut kunnat (n=436)	Maaseu- tumaiset kunnat (n=346)	Vasem- malla (n=301)	Jonkin verran vasem- malla (n=669)	Jonkin verran oikealla (n=847)	Oikealla (n=432)	Täysin samaa mieltä (n=792)	Jokseen- kin samaa mieltä (n=1863)	Jokseen- kin eri mieltä (n=435)	Täysin eri mieltä (n=112)
Pyrin systemaattisesti vähentämään kotitaloudessani syntyvän jätteen määrää.	3,12	3,23	3,00	3,16	3,07	3,16	3,23	3,26	3,23	3,06	3,00	3,23	3,11	3,00	2,82
Minun on helppo muuttaa arkirutiinejani, jos koen muuttamisen tärkeäksi.	2,86	2,94	2,79	2,93	2,83	2,92	2,80	2,97	2,91	2,80	2,82	3,02	2,86	2,67	2,55
Olen suosinut kulutuspäätöksissäni luontoa säästäviä tuotteita ja palveluja.	2,81	2,95	2,67	2,86	2,80	2,77	2,79	3,11	2,95	2,74	2,53	2,88	2,83	2,69	2,37
Olen tietoisesti vähentänyt kuluttamistani luontoa säästääkseeni.	2,77	2,97	2,58	2,82	2,77	2,67	2,77	3,13	2,90	2,65	2,49	2,85	2,78	2,70	2,34
Usein lainaan, vuokraan tai korjautan tarvitsemiani tavaroita uuden ostamisen sijasta.	2,71	2,79	2,64	2,68	2,71	2,75	2,76	2,97	2,75	2,67	2,56	2,84	2,69	2,67	2,40
Äänestän vaaleissa ehdokasta, joka toimii aktiivisesti luonnon puolesta.	2,53	2,75	2,33	2,65	2,55	2,39	2,36	3,26	2,85	2,30	2,01	2,57	2,53	2,50	2,24
Kun suunnittelen lomiani, otan huomioon niiden vaikutuksen luonnolle.	2,39	2,51	2,27	2,44	2,39	2,32	2,37	2,86	2,54	2,26	2,11	2,48	2,38	2,33	2,06
Olen valinnut asuinpaikkani tietoisesti hyvien joukkoliikenneyhteyksien varrelta.	2,31	2,41	2,20	2,96	2,31	1,78	1,52	2,80	2,54	2,16	2,01	2,34	2,29	2,32	2,24
Luonnon monimuotoisuuteen ja luontokatoon liittyvät asiat ovat yleinen keskustelunaihe arjessani.	2,16	2,27	2,05	2,26	2,15	2,06	2,13	2,62	2,33	2,01	1,94	2,21	2,16	2,16	1,80

Kaikki vastaajat

Luonto ja vastuullisuus (4/8)

Kaikki väittämät

Ero Yhteensä -keskiarvoon

Paljon kaikkien vastaajien keskiarvoa suurempi
 Jonkin verran kaikkien vastaajien keskiarvoa suurempi
 Ei suurta eroa
 Jonkin verran kaikkien vastaajien keskiarvoa pienempi
 Paljon kaikkien vastaajien keskiarvoa pienempi

Kuinka samaa tai eri mieltä olet seuraavien väittämien kanssa? Täysin eri mieltä (1) Täysin samaa mieltä (4)	Yhteensä 2023 (n=3221)	AMMATTIRYHMÄ:							PUOLUEKANTA:												
		Johtava asema / Ylempi toimihlö (n=429)	Alempi toimihlö (n=328)	Työntekijä (n=879)	Yrittäjä (n=131)	Koululainen/opiskelija (n=262)	Eläkeläinen (n=939)	Muu (n=231)	KOK (n=470)	SDP (n=423)	KESK (n=225)	VIHR (n=170)	PS (n=461)	VAS (n=176)	RKP (n=97)	KD (n=88)	Liike Nyt (n=44)	Muu (n=51)	Ei äänestäisi (n=132)	Ei osaa sanoa (n=834)	
Pyrin systemaattisesti vähentämään kotitaloudessani syntyvän jätteen määrää.	3,12	3,05	3,10	3,00	3,06	3,05	3,31	3,04	3,19	3,27	3,17	3,41	2,76	3,29	3,08	2,99	2,96	3,04	2,90	3,13	
Minun on helppo muuttaa arkitiinejani, jos koen muuttamisen tärkeäksi.	2,86	2,88	2,79	2,81	2,80	2,76	2,98	2,79	2,90	2,94	2,94	3,07	2,66	2,96	2,78	2,98	2,63	2,94	2,64	2,85	
Olen suosinut kulutuspäätöksissäni luontoa säästäviä tuotteita ja palveluja.	2,81	2,83	2,84	2,71	2,67	2,87	2,92	2,68	2,78	2,94	2,86	3,32	2,37	3,07	2,87	2,87	2,70	2,55	2,38	2,89	
Olen tietoisesti vähentänyt kuluttamistani luontoa säästääkseen.	2,77	2,78	2,70	2,71	2,61	3,06	2,84	2,63	2,72	2,91	2,75	3,26	2,31	3,09	2,99	2,77	2,63	2,54	2,38	2,87	
Usein lainaan, vuokraan tai korjautan tarvitsemiani tavaroita uuden ostamisen sijasta.	2,71	2,72	2,63	2,69	2,76	2,78	2,74	2,75	2,63	2,74	2,70	2,90	2,57	2,93	2,64	2,92	2,77	2,71	2,43	2,78	
Äänestän vaaleissa ehdokasta, joka toimii aktiivisesti luonnon puolesta.	2,53	2,61	2,45	2,41	2,27	2,91	2,59	2,47	2,34	2,78	2,43	3,70	1,82	3,29	2,85	2,14	1,93	2,22	1,83	2,66	
Kun suunnittelen lomiani, otan huomioon niiden vaikutuksen luonnolle.	2,39	2,42	2,36	2,28	2,25	2,41	2,52	2,32	2,27	2,54	2,45	2,97	1,91	2,87	2,68	2,39	2,14	2,07	2,02	2,45	
Olen valinnut asuinpaikkani tietoisesti hyvien joukkoliikenneyhteyksien varrelta.	2,31	2,47	2,22	2,14	1,96	2,76	2,33	2,31	2,30	2,53	2,12	2,98	1,87	2,69	2,49	2,30	1,89	2,10	2,08	2,32	
Luonnon monimuotoisuuteen ja luontokatoon liittyvät asiat ovat yleinen keskustelunaihe arjessani.	2,16	2,18	2,05	2,09	2,09	2,19	2,28	2,09	2,08	2,33	2,20	2,77	1,74	2,64	2,47	1,98	1,93	1,83	1,81	2,16	

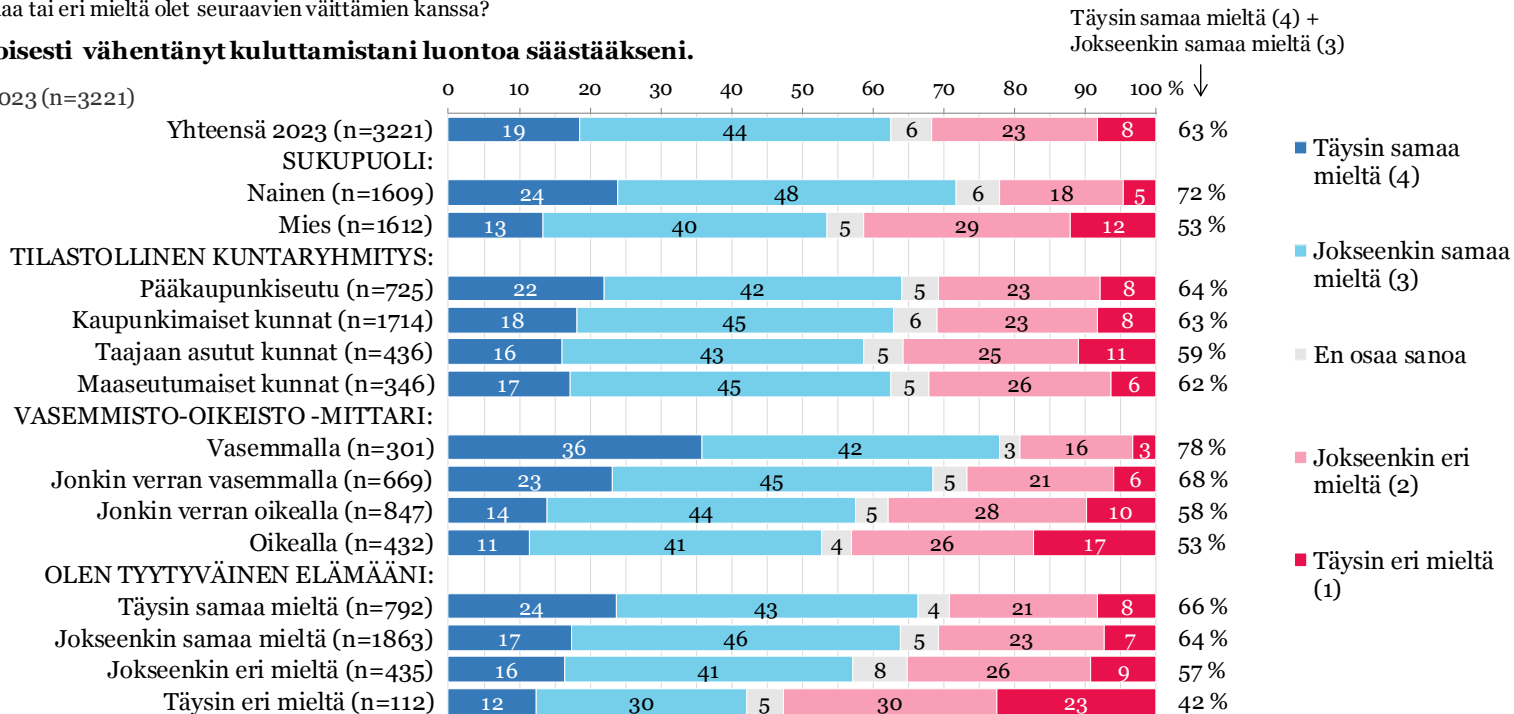
Luonto ja vastuullisuus (5/8)

Väittämä 1/9, taustaryhmät 1

Kuinka samaa tai eri mieltä olet seuraavien väittämien kanssa?

Olen tietoisesti vähentänyt kuluttamistani luontoa säästääkseni.

Yhteensä 2023 (n=3221)

Kaikki vastaajat

Luonto ja vastuullisuus (6/8)

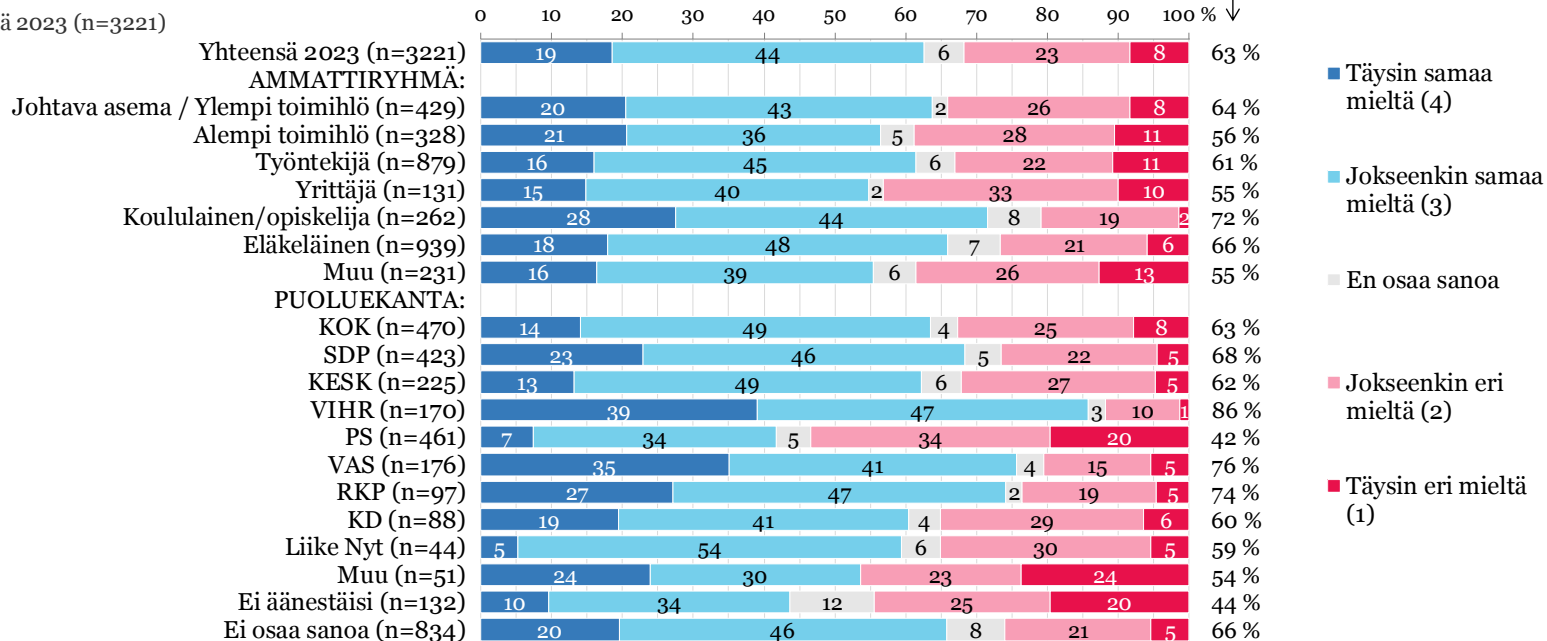
Väittämä 1/9, taustaryhmät 3

Kuinka samaa tai eri mieltä olet seuraavien väittämien kanssa?

Olen tietoisesti vähentänyt kuluttamistani luontoa säästääkseni.

Täysin samaa mieltä (4) +
Jokseenkin samaa mieltä (3)

Yhteensä 2023 (n=3221)

Kaikki vastaajat

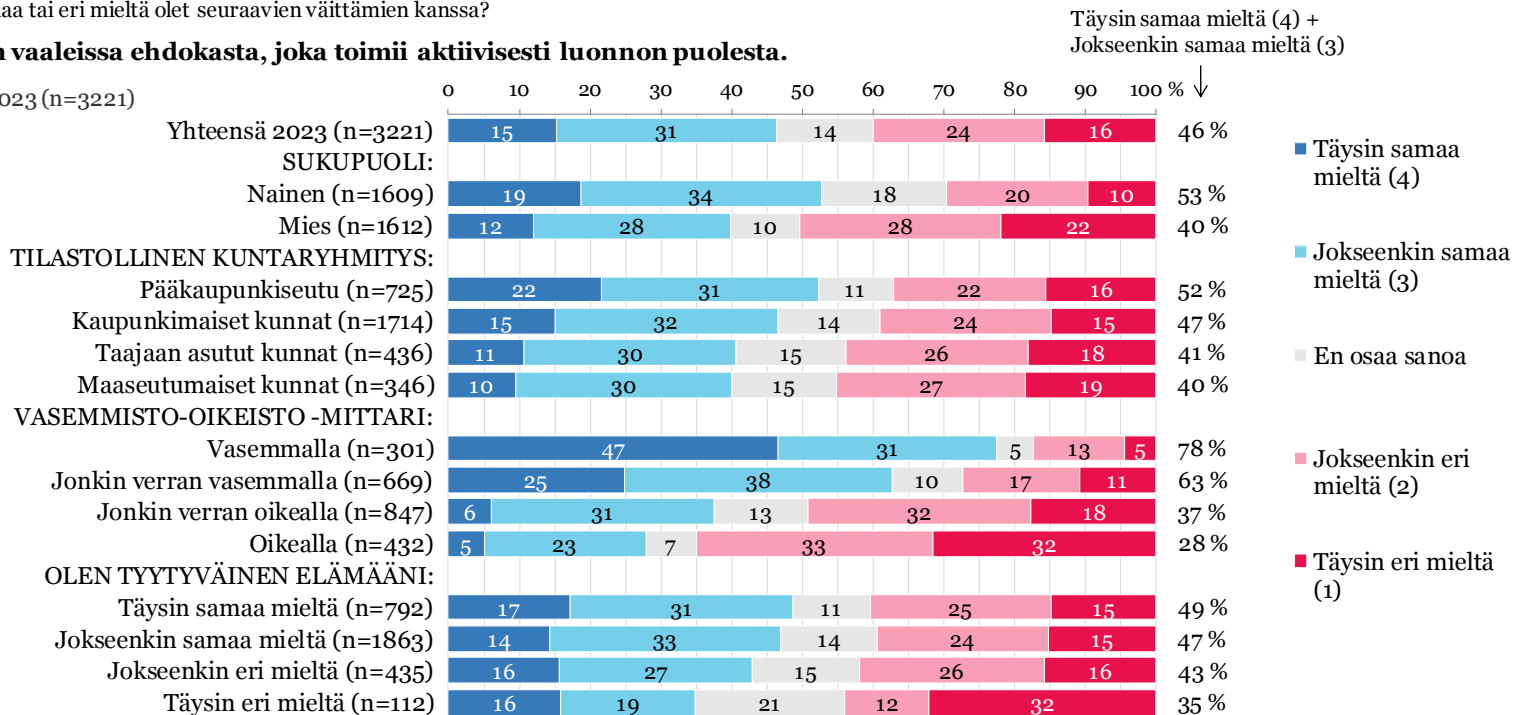
Luonto ja vastuullisuus (7/8)

Väittämä 3/9, taustaryhmät

Kuinka samaa tai eri mieltä olet seuraavien väittämien kanssa?

Äänestän vaaleissa ehdokasta, joka toimii aktiivisesti luonnon puolesta.

Yhteensä 2023 (n=3221)

Kaikki vastaajat

Luonto ja vastuullisuus (8/8)

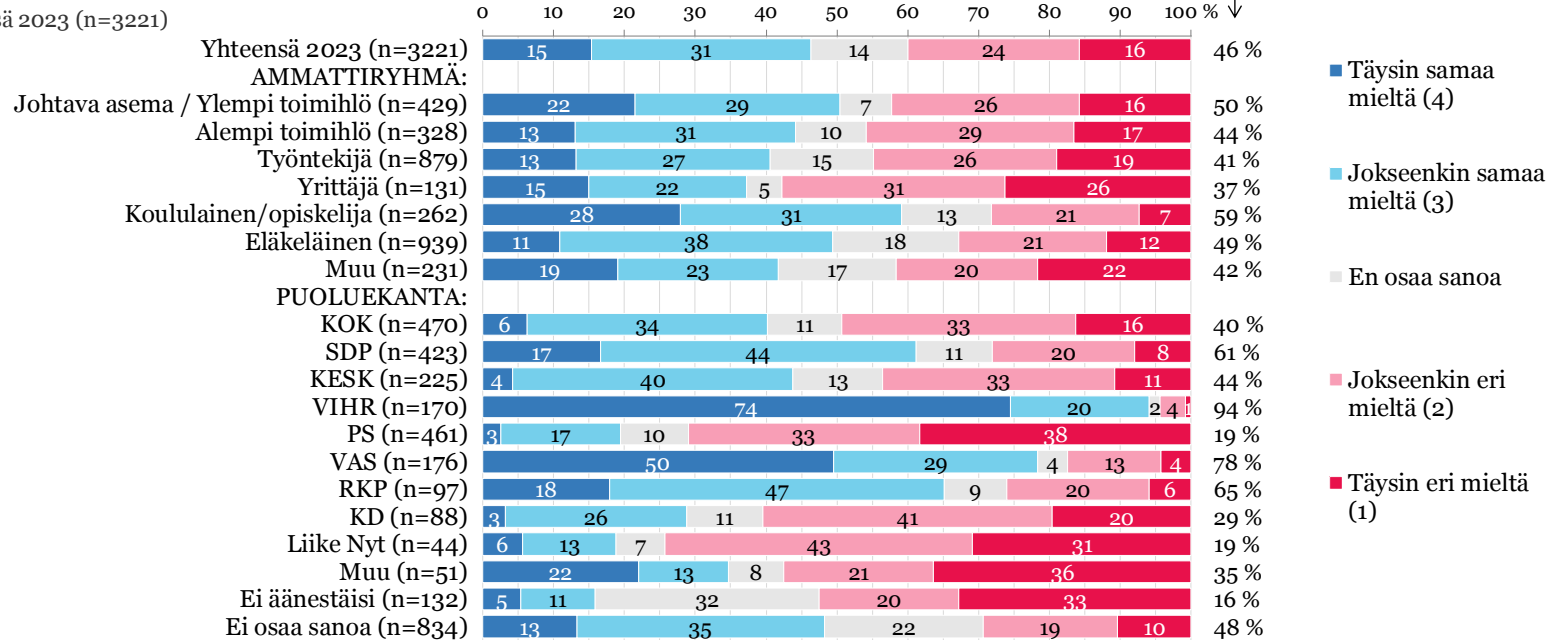
Väittämä 3/9, taustaryhmät 3

Kuinka samaa tai eri mieltä olet seuraavien väittämien kanssa?

Äänestän vaaleissa ehdokasta, joka toimii aktiivisesti luonnon puolesta.

Täysin samaa mieltä (4) +
Jokseenkin samaa mieltä (3)

Yhteensä 2023 (n=3221)

Kaikki vastaajat

6. TIETOPOHJA JA KIINNOSTUS SUOJELEMISEEN

TUNNEMMEKO LUONTOA?

Esitimme kysymyksen, kuvaako väite ”Luonto hyvinvoinnin ja terveyden lähteenä kiinnostaa minua” vastaajaa. Asteikolla ”5 Erittäin hyvin > 1 Erittäin huonosti” kolme neljästä (73 %) vastasi 5 tai 4. Samalla asteikolla 61 % ilmoittaa luonnon monimuotoisuuden suojelemisen kiinnostavan ja 55 % ilmoittaa tietävänsä paljon luonnosta. Miehet ja naiset kokevat tietävänsä luonnosta täsmälleen yhtä paljon.

Tiedän paljon luonnosta on ikäkysymys – luonnollisesti iän kertyessä tietämyskin kertyy. Myös käsitys siitä, mitä kysymyksessä mainittu ”tieto” on, voi muuttua tai nuoremmat voivat olla kriittisiä omasta tietämyksestään.

Koulutuksen vaikutus tietoon luonnosta on olemattoman pieni. Jälleen tyytyväisyys omaan elämään korreloi tähänkin kysymykseen, minkä lisäksi maaseutumaisien kuntien vastaajat kertovat merkittävästi paremmasta tietotasosta (68 %) kuin pääkaupunkiseutulaiset (51 %). Suurin ero on täysin samaa mieltä olevien eli eniten mielestään tietävien osuuksissa: maaseutumaiset kunnat 23 %, pääkaupunkiseutu 12 %.

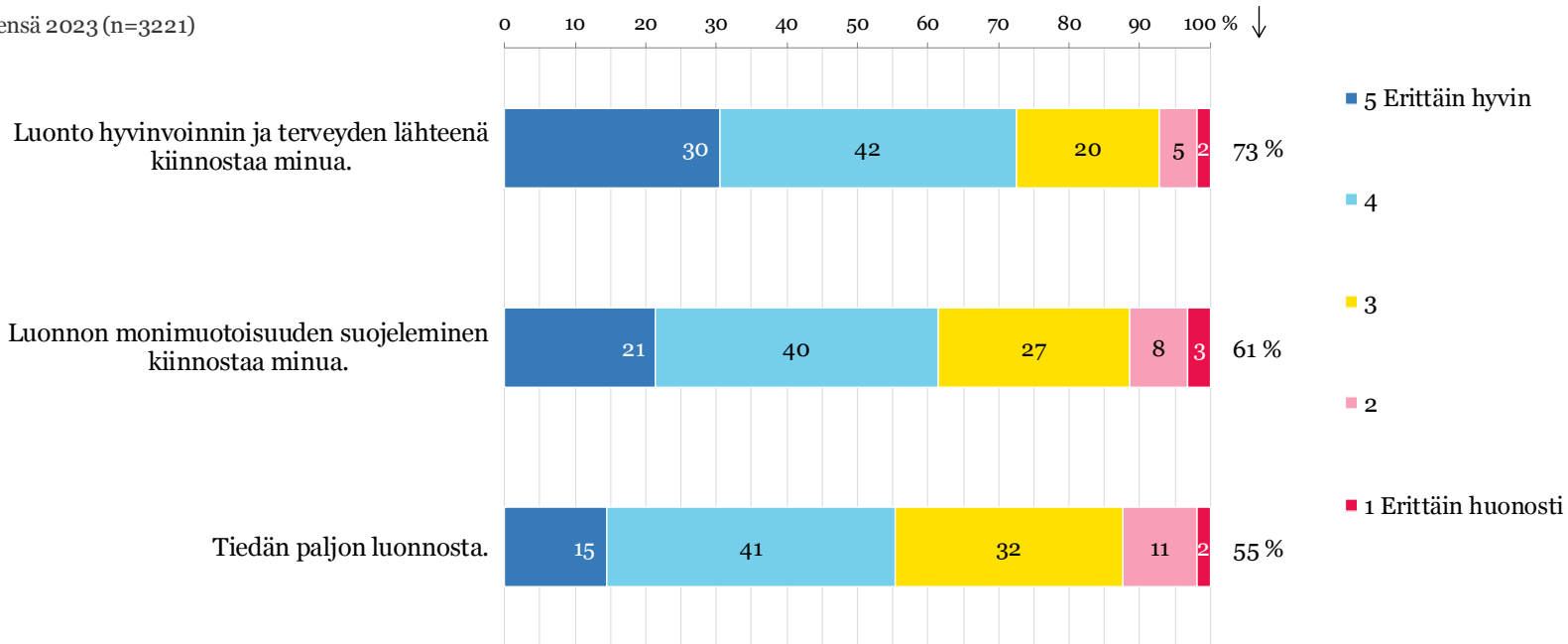
Tietopohja ja kiinnostus suojelemiseen (1/4)

Kaikki väittämät

Miten hyvin tai huonosti väittämä kuvaa sinua?

5 Erittäin hyvin + 4

Yhteensä 2023 (n=3221)

Kaikki vastaajat

Tietopohja ja kiinnostus suojelemiseen (2/4)

Kaikki väittämät

Miten hyvin tai huonosti väittämä kuvaa sinua? 1 Erittäin huonosti 5 Erittäin hyvin	Yhteensä 2023 (n=3221)	SUKUPUOLI:		TILASTOLLINEN KUNTARYHMITYS:				VASEMMISTO-OIKEISTO -MITTARI:				OLEN TYTYTYVÄINEN ELÄMÄÄNI:			
		Nainen (n=1609)	Mies (n=1612)	Pääkaupunkiseutu (n=725)	Kaupunkimaiset kunnat (n=1714)	Taajaan asutut kunnat (n=436)	Maaseutumaiset kunnat (n=346)	Vasemmalla (n=301)	Jonkin verran vasemmalla (n=669)	Jonkin verran oikealla (n=847)	Oikealla (n=432)	Täysin samaa mieltä (n=792)	Jokseenkin samaa mieltä (n=1863)	Jokseenkin eri mieltä (n=435)	Täysin eri mieltä (n=112)
Luonto hyvinvoinnin ja terveyden lähteenä kiinnostaa minua.	3,94	4,14	3,75	3,91	3,93	3,90	4,08	4,12	4,08	3,91	3,70	4,09	3,94	3,85	3,46
Luonnon monimuotoisuuden suojeleminen kiinnostaa minua.	3,68	3,90	3,47	3,73	3,68	3,61	3,70	4,14	3,91	3,56	3,35	3,81	3,67	3,63	3,26
Tiedän paljon luonnosta.	3,56	3,56	3,56	3,45	3,53	3,62	3,83	3,50	3,51	3,64	3,67	3,77	3,51	3,41	3,42

Ero Yhteensä -keskiarvoon

+0,20 >	Paljon kaikkien vastaajien keskiarvoa suurempi
+0,15 - +0,19	Jonkin verran kaikkien vastaajien keskiarvoa suurempi
-0,14 - +0,14	Ei suurta eroa
-0,15 - -0,19	Jonkin verran kaikkien vastaajien keskiarvoa pienempi
-0,20 >	Paljon kaikkien vastaajien keskiarvoa pienempi

Kaikki vastaajat

Tietopohja ja kiinnostus suojelemiseen (3/4)

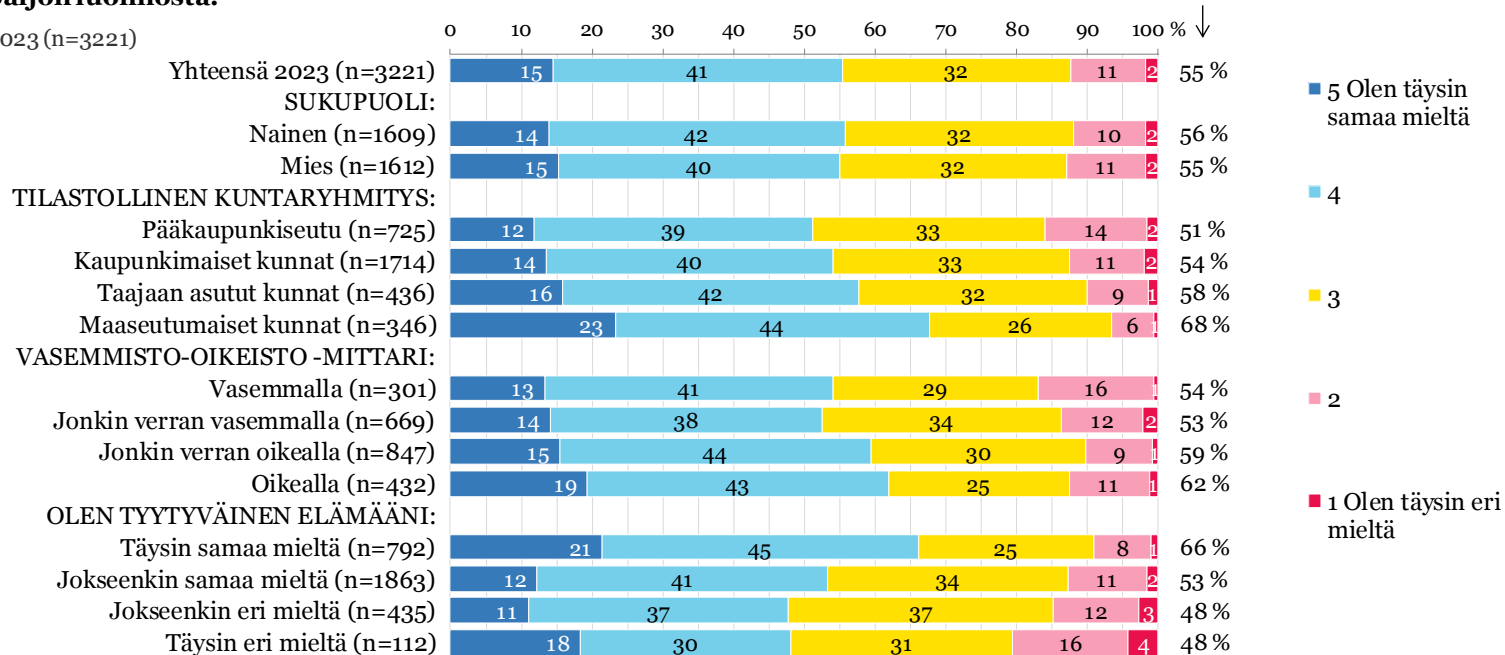
Väittämä 3/3, taustaryhmät 1

Miten hyvin tai huonosti väittämä kuvaa sinua?

Tiedän paljon luonnosta.

Yhteensä 2023 (n=3221)

5 Olen täysin samaa mieltä + 4

Kaikki vastaajat

Tietopohja ja kiinnostus suojelemiseen (4/4)

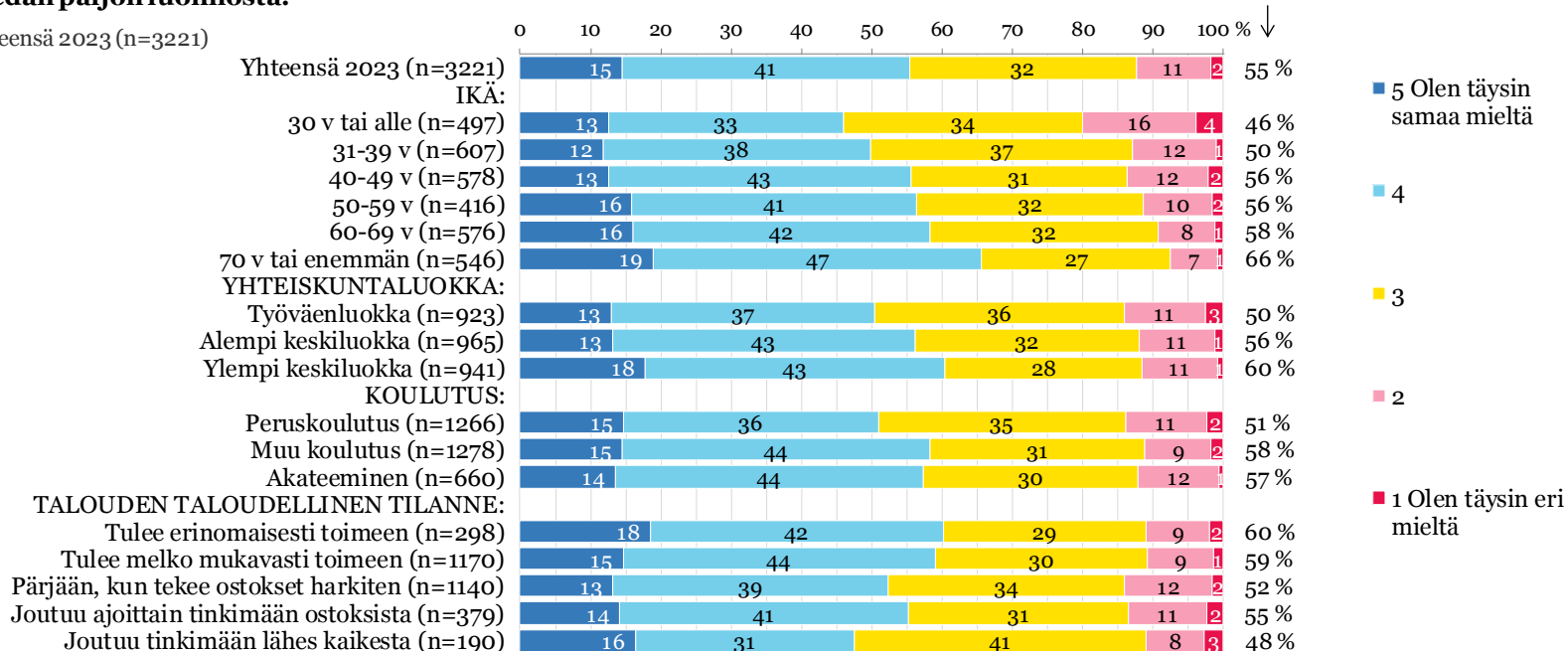
Väittämä 3/3, taustaryhmät 2

Miten hyvin tai huonosti väittämä kuvaa sinua?

Tiedän paljon luonnosta.

5 Olen täysin samaa mieltä + 4

Yhteensä 2023 (n=3221)

Kaikki vastaajat

7. RAVINTO

LIHAA VAI JÄRVIKALAA?

Kymmenen prosenttia suomalaisista ei syö lihaa. Alle puolet (41 %) välttää punaisen lihan syömistä.

Kyselyssä 74 % kertoo on pienentäneensä ruokahävikkiä aikaisempaan nähden. Väitteen muotoilu sai osakseen jonkin verran arvostelua vastaajilta, jotka kokivat tuottaneensa aina erittäin pientä ruokahävikkiä. Kysymyksellä kuitenkin pyrittiin ennen muuta selvittämään kehityksen suuntaa.

Yli puolet selvittää ruoan alkuperän (61 %) ostopäätöstä tehdessään (61 %) ja suosii ruoissa ympäristömerkintöjä (52 %). Ruokahävikin pienentäminen, järvikalojen suosiminen ja ympäristömerkinnät yhdistävät kansaa eli koulutustausta ei erottele näkemyksiä. Järvikalan syöntiin vaikuttaa – jälleen – käsitys omasta tyytyväisyydestä elämään: mitä elämäänsä tyytyväisempi henkilö, sitä todennäköisemmin hän suosii järvikalaa ravintonaan.

Koulutus toki vaikuttaa joissain ravintoasioissa. Kalliit, luontoa säästävät ruuat ovat hyvin koulutettujen ruokapöytään alemman koulutustason henkilöiden.

Ruokailutottumuksiaan vähemmän luontoa kuormittavaksi on

muuttanut puolet suomalaisista, mutta poliittisesti vasemmalle orientoituneiden joukossa osuus on peräti 71 %. Yleensä vain puoluepoliittiset kysymykset reagoivat näin voimakkaasti oikeisto–vasemmisto-jakoon. Eli punainen liha on poliittinen kysymys.

On huomattavaa, että alueelliset erot ovat pieniä – selvästi pienempiä kuin julkisesta keskustelusta voisi päätellä.

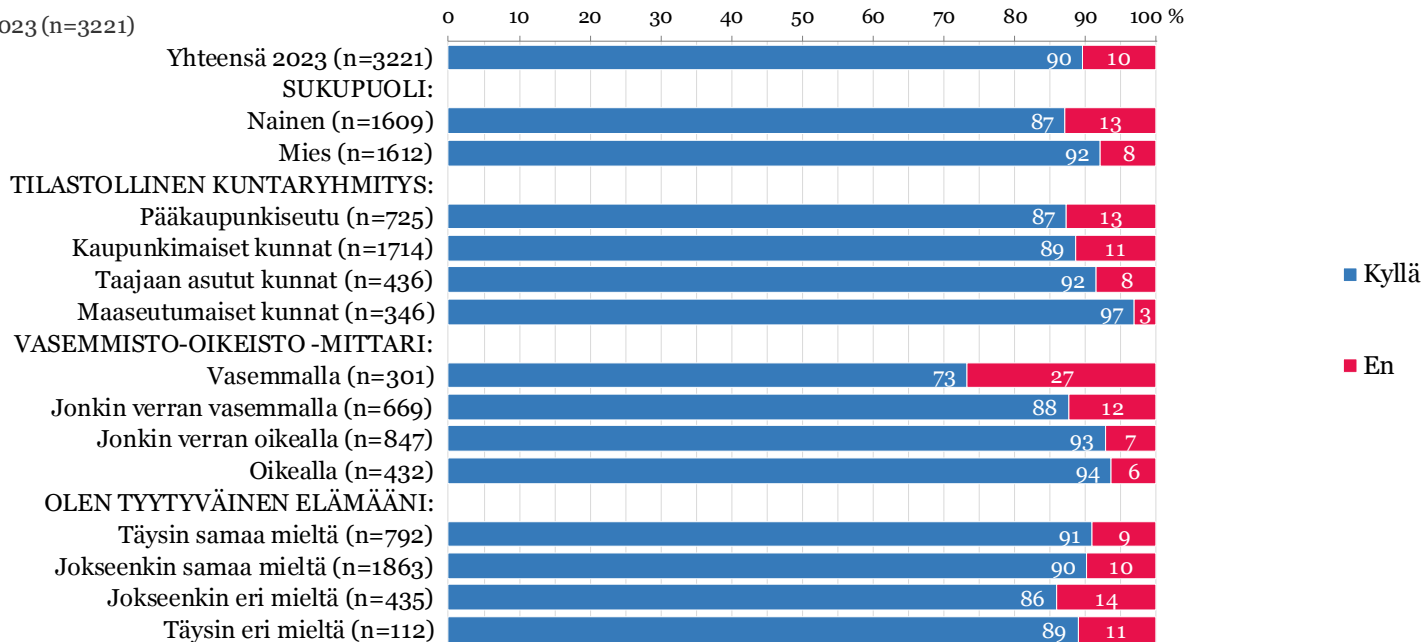
Luonnon kantokykyä säilyttävästä näkökulmasta katsottuna miehet ja naiset suhtautuvat eri tavoin ravintoon, ja naiset ovat valmiimpia luontoa säästäviin ratkaisuihin. Vain järvikalakysymyksessä sukupuolet eivät eroa merkittävästi toisistaan.

Lihansyönti

Taustaryhmät

Syötkö lihaa?

Yhteensä 2023 (n=3221)

Kaikki vastaajat

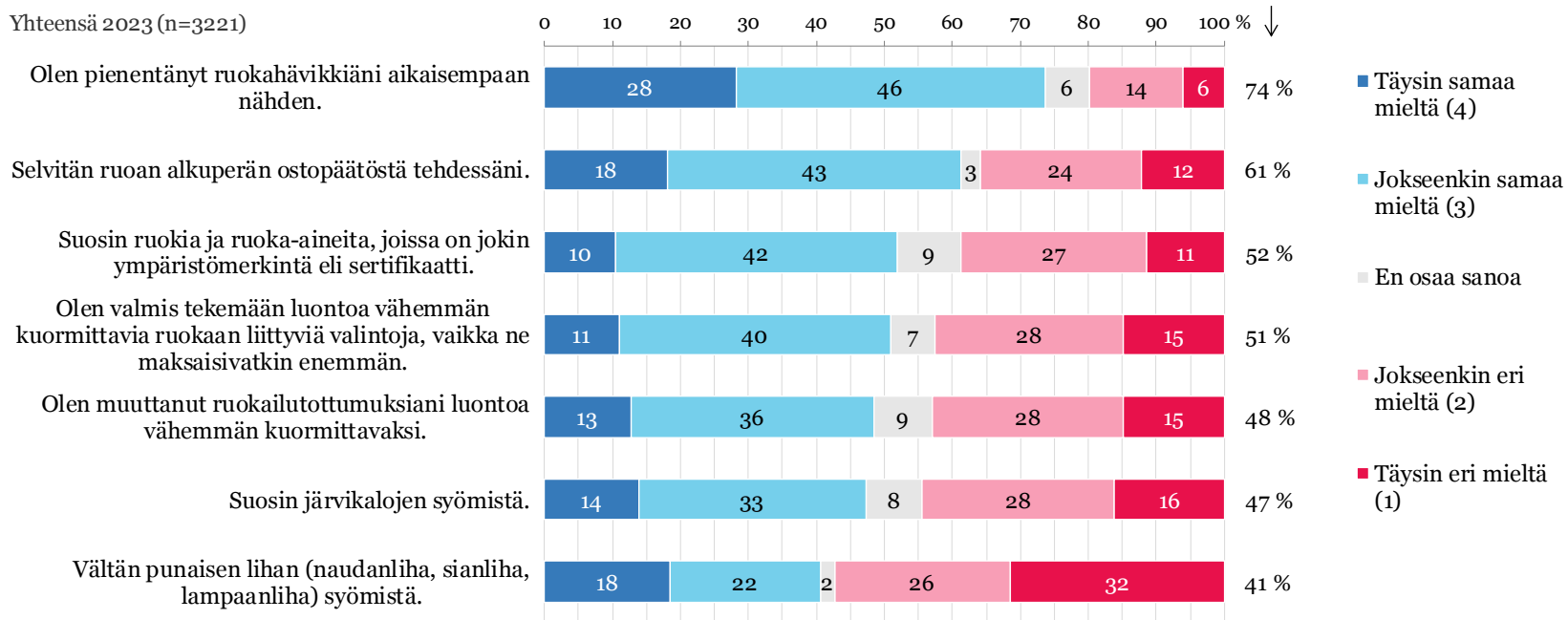
Ravinto (1/5)

Kaikki väittämät

Kuinka samaa tai eri mieltä olet seuraavien väittämien kanssa?

Täysin samaa mieltä (4) +
Jokseenkin samaa mieltä (3)

Yhteensä 2023 (n=3221)

Kaikki vastaajat

Ravinto (2/5)

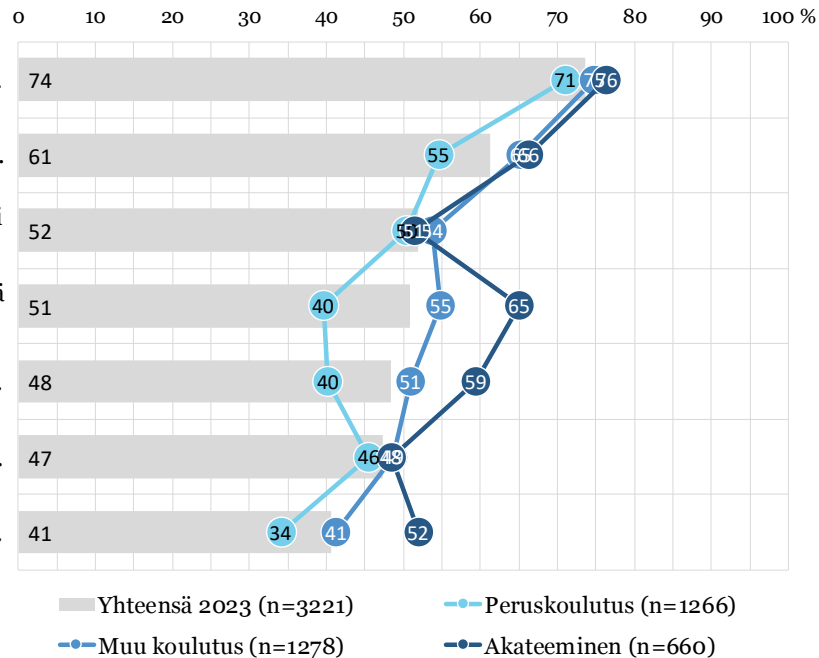
Kaikki väittämät

Kuinka samaa tai eri mieltä olet seuraavien väittämien kanssa?

Yhteensä 2023 (n=3221)

- Olen pienentänyt ruokahävikkiäni aikaisempaan nähden.
- Selvitän ruoan alkuperän ostopäätöstä tehdessäni.
- Suosin ruokia ja ruoka-aineita, joissa on jokin ympäristömerkintä eli sertifikaatti.
- Olen valmis tekemään luontoa vähemmän kuormittavia ruokaan liittyviä valintoja, vaikka ne maksaisivatkin enemmän.
- Olen muuttanut ruokailutottumuksiani luontoa vähemmän kuormittavaksi.
- Suosin järvikalojen syömistä.
- Vältän punaisen lihan (naudanliha, sianliha, lampaanliha) syömistä.

Täysin samaa mieltä (4) + Jokseenkin samaa mieltä (3)

KOULUTUS:

Yhteensä 2023 (n=3221)

Peruskoulutus (n=1266)

Muu koulutus (n=1278)

Akateeminen (n=660)

Kaikki vastaajat

Ravinto (3/5)

Kaikki väittämät

Kuinka samaa tai eri mieltä olet seuraavien väittämien kanssa? Täysin eri mieltä (1) Täysin samaa mieltä (4)	Yhteensä 2023 (n=3221)	SUKUPUOLI:		TILASTOLLINEN KUNTARYHMITYS:				VASEMMISTO-OIKEISTO -MITTARI:				OLEN TYTYTYVÄINEN ELÄMÄÄNI:			
		Nainen (n=1609)	Mies (n=1612)	Pääkaupunki-seutu (n=725)	Kaupunkimaiset kunnat (n=1714)	Taajaan asutut kunnat (n=436)	Maaseutumaiset kunnat (n=346)	Vasemalla (n=301)	Jonkin verran vasemalla (n=669)	Jonkin verran oikealla (n=847)	Oikealla (n=432)	Täysin samaa mieltä (n=792)	Jokseenkin samaa mieltä (n=1863)	Jokseenkin eri mieltä (n=435)	Täysin eri mieltä (n=112)
Olen pienentänyt ruokahävikkiäni aikaisempaan nähden.	3,02	3,15	2,90	3,09	3,00	2,99	3,04	3,16	3,08	2,98	2,95	3,10	3,04	2,92	2,68
Selvitän ruoan alkuperän ostopäätöstä tehdessäni.	2,69	2,80	2,59	2,68	2,66	2,66	2,90	2,74	2,76	2,70	2,60	2,84	2,69	2,56	2,16
Suosin ruokia ja ruoka-aineita, joissa on jokin ympäristömerkintä eli sertifikaatti.	2,56	2,73	2,40	2,55	2,57	2,54	2,60	2,87	2,68	2,46	2,24	2,63	2,58	2,49	2,01
Olen muuttanut ruokailutottumuksiani luontoa vähemmän kuormittavaksi.	2,51	2,67	2,35	2,59	2,51	2,40	2,45	3,01	2,72	2,36	2,24	2,63	2,51	2,38	2,06
Olen valmis tekemään luontoa vähemmän kuormittavia ruokaan liittyviä valintoja, vaikka ne maksaisivatkin enemmän.	2,50	2,61	2,39	2,59	2,49	2,41	2,51	2,83	2,67	2,42	2,32	2,68	2,51	2,31	1,93
Suosin järvikalojen syömistä.	2,49	2,44	2,54	2,39	2,47	2,55	2,74	2,58	2,46	2,54	2,48	2,65	2,50	2,30	1,92
Vältän punaisen lihan (naudanliha, sianliha, lampaanliha) syömistä.	2,28	2,55	2,01	2,42	2,33	2,08	2,02	2,96	2,57	2,07	1,83	2,35	2,26	2,30	2,01

Ero Yhteensä -keskiarvoon

	+0,15 >	Paljon kaikkien vastaajien keskiarvoa suurempi
	+0,10 - +0,14	Jonkin verran kaikkien vastaajien keskiarvoa suurempi
	-0,09 - +0,09	Ei suurta eroa
	-0,10 - -0,14	Jonkin verran kaikkien vastaajien keskiarvoa pienempi
	-0,15 >	Paljon kaikkien vastaajien keskiarvoa pienempi

Kaikki vastaajat

Ravinto (4/5)

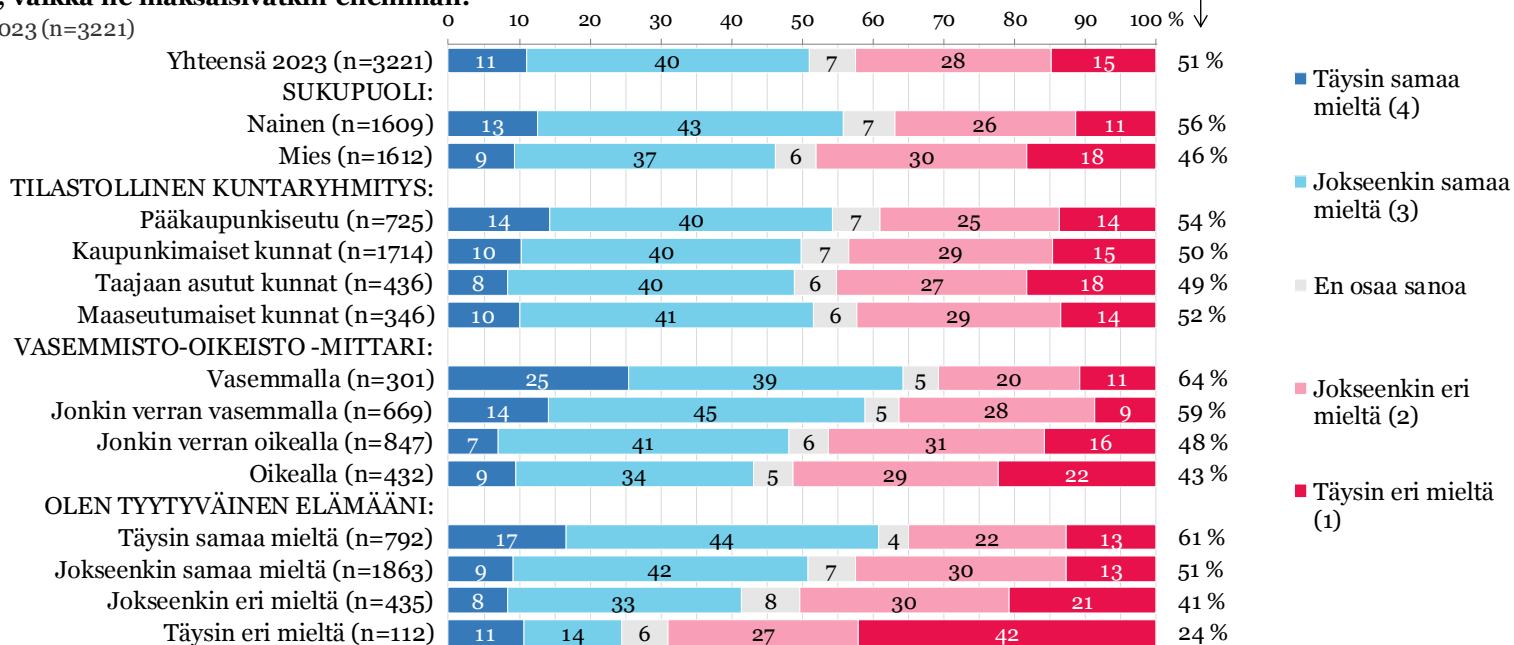
Väittämä 7/7, taustaryhmät 1

Kuinka samaa tai eri mieltä olet seuraavien väittämien kanssa?

Olen valmis tekemään luontoa vähemmän kuormittavia ruokaan liittyviä valintoja, vaikka ne maksaisivatkin enemmän.

Yhteensä 2023 (n=3221)

Täysin samaa mieltä (4) +
Jokseenkin samaa mieltä (3)

Kaikki vastaajat

Ravinto (5/5)

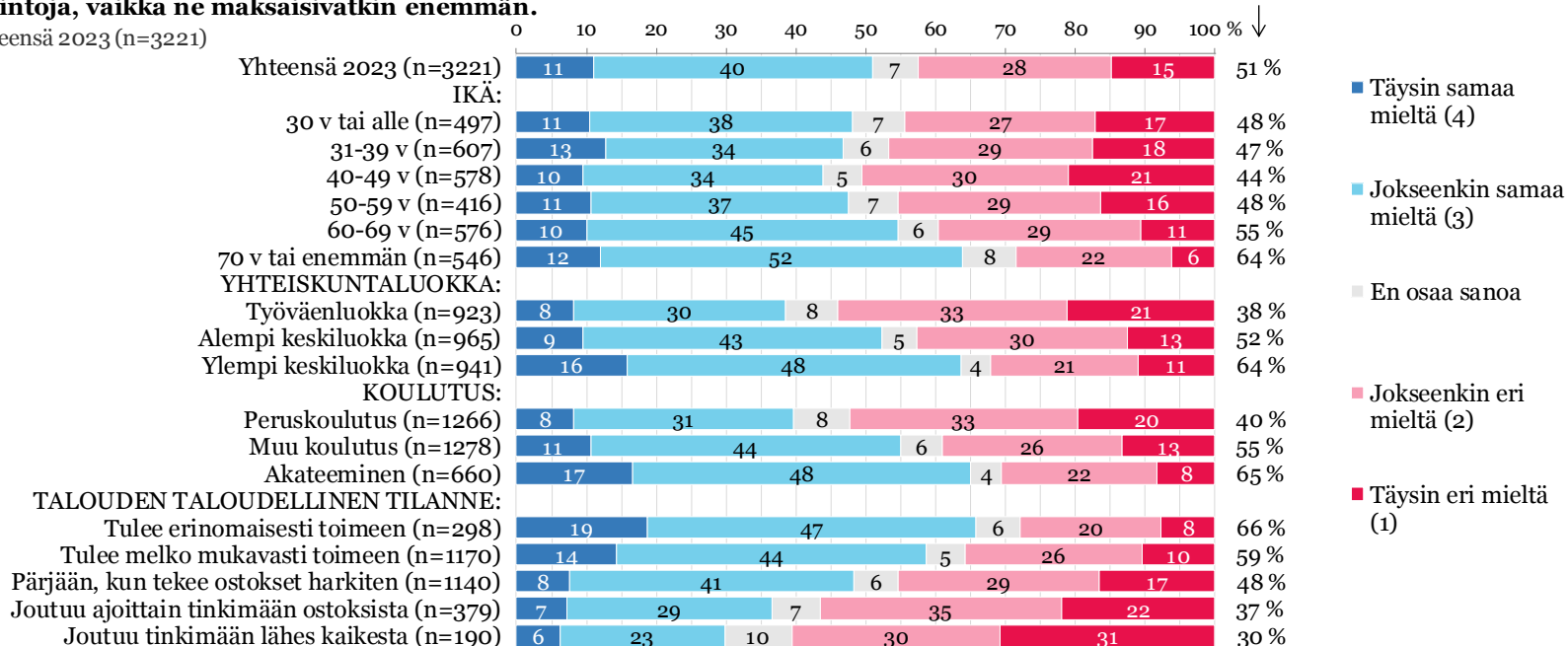
Väittämä 7/7, taustaryhmät 2

Kuinka samaa tai eri mieltä olet seuraavien väittämien kanssa?

Olen valmis tekemään luontoa vähemmän kuormittavia ruokaan liittyviä valintoja, vaikka ne maksaisivatkin enemmän.

Yhteensä 2023 (n=3221)

Täysin samaa mieltä (4) +
Jokseenkin samaa mieltä (3)

Kaikki vastaajat

8. YLEINEN KULUTTAMINEN

VALMIUTTA KULUTUKSEN MUUTOKSEEN

Kaksi kolmesta (67 %) suomalaisesta täysi-ikäisestä on valmis muuttamaan omia kulutus- ja elämäntapojaan luontokadon pysäyttämiseksi. Lähes saman verran (64 %) kertoo suosineensa kulutuspäätöksissään luontoa säästäviä tuotteita ja palveluja. Puolet tekee luonnon kannalta kestäviä kulutusvalintoja, vaikka ne maksaisivatkin enemmän.

Luontoa säästävät kulutusratkaisut ovat naisten, vasemmiston ja elämäänsä tyytyväisten suomalaisten käyttäytymismalli enemmän kuin miesten, oikeistolaisten tai tyytymättömien.

Luontoa säästävät kulutusratkaisut ovat enemmän naisten kuin miesten, vasemmiston kuin oikeiston ja elämäänsä tyytyväisten kuin tyytymättömien suomalaisten käyttäytymismalli.

Tässä raportissa on usein viitattu poliittisen orientaatioon. Jälleen on hyvä huomata, tämä erottelu. Vasemmisto–oikeisto on paljon suurempi erotteleva taustatekijä kuin taloudellinen toimeentulo kysymyksessä, onko vastaaja valmis muuttamaan omia kulutus- ja elämäntapoja luontokadon pysäyttämiseksi. Puolet kertoo tehneensä luonnon kannalta kestäviä kulutusvalintoja, vaikka ne maksaisivatkin enemmän.

Yli puolet (54 %) kertoo, että lisääntynyt tieto luontokadosta on vaikuttanut kulutustottumuksiin.

Lainaamista, vuokraamista ja korjauttamista suositaan uuden ostamisen sijasta 62 prosentissa vastauksista. Voi olla, kysymyksen luonne ja vastausjakaumat muuttuisivat toisen tyyppisessä kysymyskokonaisuudessa, ja asiaa ei olisi kehystetty ympäristöaiheella.

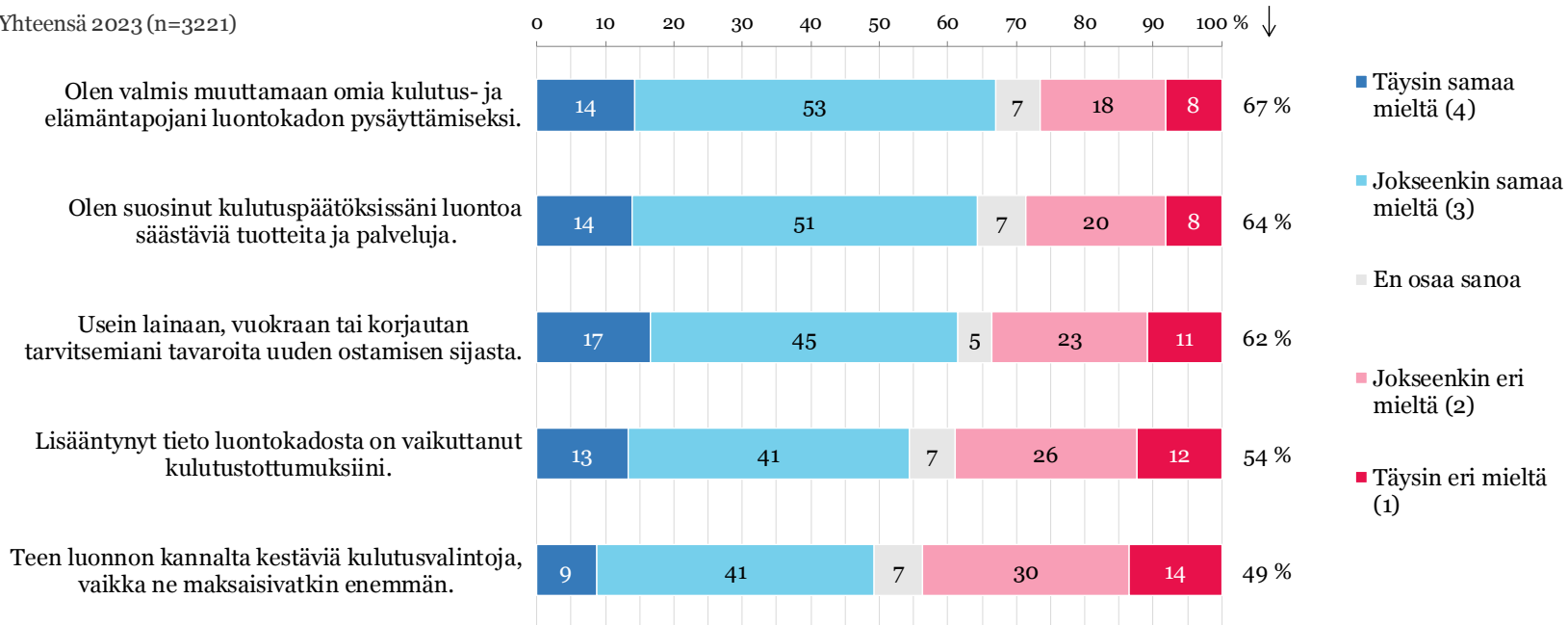
Yleinen kuluttaminen (1/4)

Kaikki väittämät

Kuinka samaa tai eri mieltä olet seuraavien väittämien kanssa?

Täysin samaa mieltä (4) +
Jokseenkin samaa mieltä (3)

Yhteensä 2023 (n=3221)

Kaikki vastaajat

Yleinen kuluttaminen (2/4)

Kaikki väittämät

Kuinka samaa tai eri mieltä olet seuraavien väittämien kanssa? Täysin eri mieltä (1) Täysin samaa mieltä (4)	Yhteensä 2023 (n=3221)	SUKUPUOLI:		TILASTOLLINEN KUNTARYHMITYS:				VASEMMISTO-OIKEISTO -MITTARI:				OLEN TYTYVÄINEN ELÄMÄÄNI:			
		Nainen (n=1609)	Mies (n=1612)	Pääkau- punkki- seutu (n=725)	Kaupun- kimaiset kunnat (n=1714)	Taajaan asutut kunnat (n=436)	Maaseu- tumaiset kunnat (n=346)	Vasem- malla (n=301)	Jonkin verran vasem- malla (n=669)	Jonkin verran oikealla (n=847)	Oikealla (n=432)	Täysin samaa mieltä (n=792)	Jokseen- kin samaa mieltä (n=1863)	Jokseen- kin eri mieltä (n=435)	Täysin eri mieltä (n=112)
Olen valmis muuttamaan omia kulutus- ja elämäntapojani luontokadon	2,78	2,96	2,60	2,84	2,80	2,64	2,72	3,18	2,98	2,66	2,47	2,86	2,80	2,67	2,40
Olen suosinut kulutuspäätöksissäni luontoa säästäviä tuotteita ja palveluja.	2,75	2,89	2,62	2,81	2,73	2,71	2,80	3,03	2,90	2,68	2,57	2,88	2,76	2,60	2,24
Usein lainaan, vuokraan tai korjautan tarvitsemiani tavaroita uuden ostamisen sijasta.	2,71	2,79	2,62	2,69	2,70	2,74	2,75	2,92	2,81	2,66	2,51	2,83	2,67	2,74	2,38
Lisääntynyt tieto luontokadosta on vaikuttanut kulutustottumuksiini.	2,59	2,79	2,40	2,68	2,59	2,51	2,54	3,06	2,79	2,46	2,28	2,71	2,59	2,53	2,07
Teen luonnon kannalta kestäviä kulutusvalintoja, vaikka ne maksaisivatkin enemmän.	2,48	2,60	2,36	2,55	2,46	2,38	2,51	2,72	2,58	2,41	2,34	2,65	2,48	2,28	1,97

Ero Yhteensä -keskiarvoon

	+0,15 >	Paljon kaikkien vastaajien keskiarvoa suurempi
	+0,10 - +0,14	Jonkin verran kaikkien vastaajien keskiarvoa suurempi
	-0,09 - +0,09	Ei suurta eroa
	-0,10 - -0,14	Jonkin verran kaikkien vastaajien keskiarvoa pienempi
	-0,15 >	Paljon kaikkien vastaajien keskiarvoa pienempi

Kaikki vastaajat

Yleinen kuluttaminen (3/4)

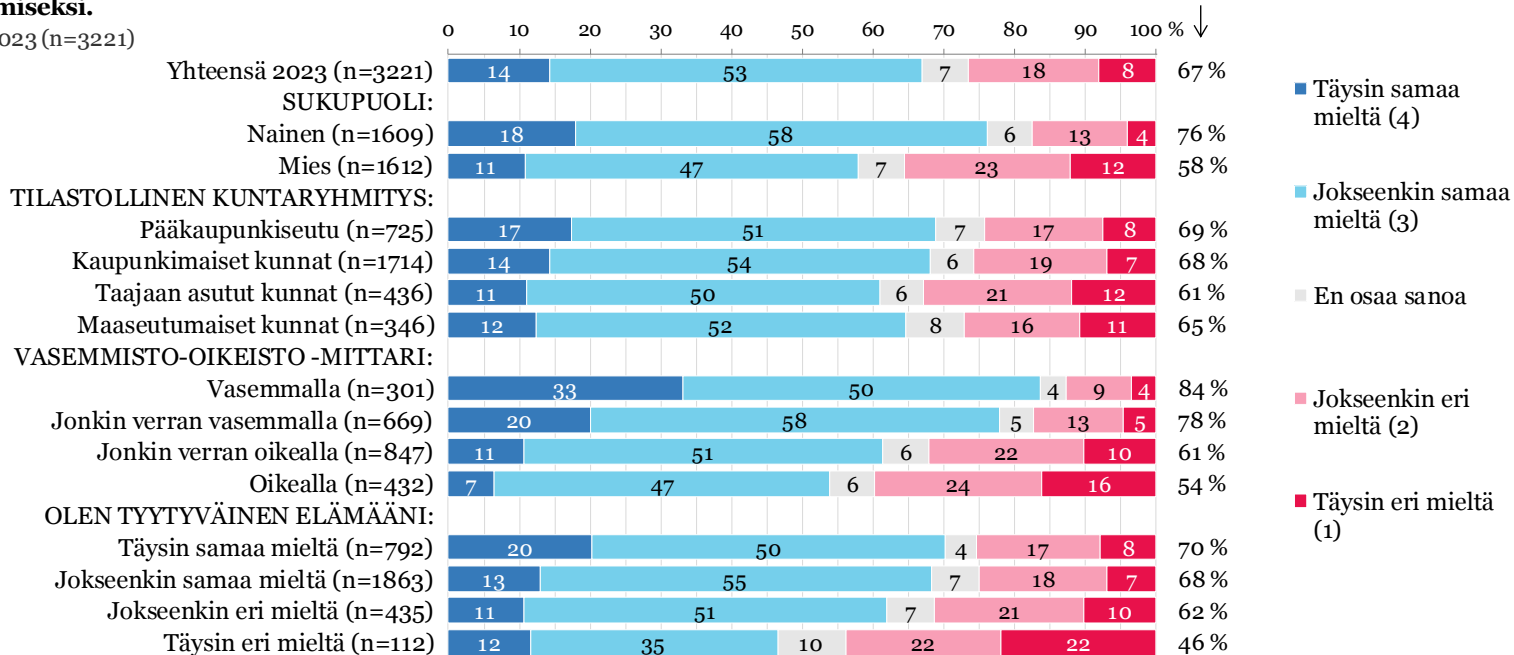
Väittämä 1/5, taustaryhmät 1

Kuinka samaa tai eri mieltä olet seuraavien väittämien kanssa?

Olen valmis muuttamaan omia kulutus- ja elämäntapojani luontokadon pysäyttämiseksi.

Yhteensä 2023 (n=3221)

Täysin samaa mieltä (4) +
Jokseenkin samaa mieltä (3)

Kaikki vastaajat

Yleinen kuluttaminen (4/4)

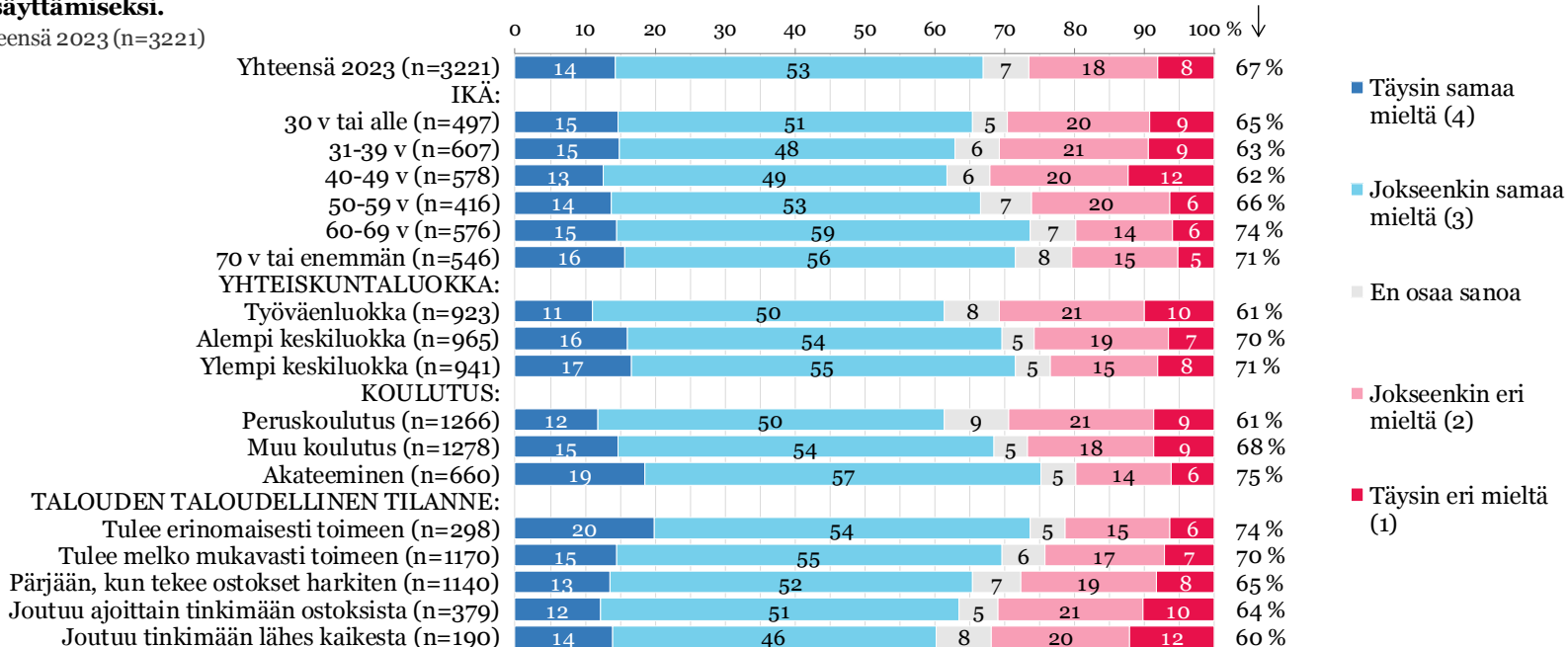
Väittämä 1/5, taustaryhmät 2

Kuinka samaa tai eri mieltä olet seuraavien väittämien kanssa?

Olen valmis muuttamaan omia kulutus- ja elämäntapojani luontokadon pysäyttämiseksi.

Yhteensä 2023 (n=3221)

Täysin samaa mieltä (4) +
Jokseenkin samaa mieltä (3)

Kaikki vastaajat

9. ASUMINEN

LUONTO HUOMIOON ASUMISPÄÄTÖKSISSÄ?

Harvempi suomalainen (39 %) on muuttanut asumisratkaisujaan luontoa vähemmän kuormittavaksi kuin aiemmin mainittu muutos ruoassa (48 %).

Asumisen ratkaisuiden ja luonnon kantokyvyn yhteydessä vastaajien koulutustasolla vähänlaisesti merkitystä.

Kysymyksissä oli mukana radikaalilta kuulostava kysymys siitä, onko vastaaja valmis muuttamaan pienempään asuntoon luonnon säästämiseksi. Yhteiskuntaluokka, koulutus ja vastaajan taloudellinen tilanne ei vaikuta kantaan. Vain neljännes (25 %) koko vastaajakunnasta kertoo olevansa valmis muuttamiseen. Vasemmalle itsensä orientoivat ovat valmiimpia kuin muut 38 prosentin osuudella.

Kyselytutkimuksessa 39 % suomalaisista kertoo muuttaneensa asumisratkaisujaan luontoa vähemmän kuormittavaksi.

Energiansäästöä lienee puhuttu viimeisen vuoden aikana enemmän kuin sitten 1970-luvun. Ei liene yllätys, että peräti 85 prosenttia kertoo säästäneensä energiaa muun muassa energiatehokkailla kodinkoneilla sekä sammuttamalla laitteita ja valaisimia.

Uusiutuviista energialähteistä peräisin olevaa sähköä ostaa oman ilmoituksensa mukaan 52 % suomalaisista.

Kaksi kolmannelta on vähentänyt lämpimän veden kulutusta. Tässäkin naiset (70 %) ovat innokkaampia kuin miehet (60 %). Lämpimän veden säästöä on harrastettu taajaan asutuissa kunnissa enemmän (68 %) kuin esimerkiksi pääkaupunkiseudulla (61 %).

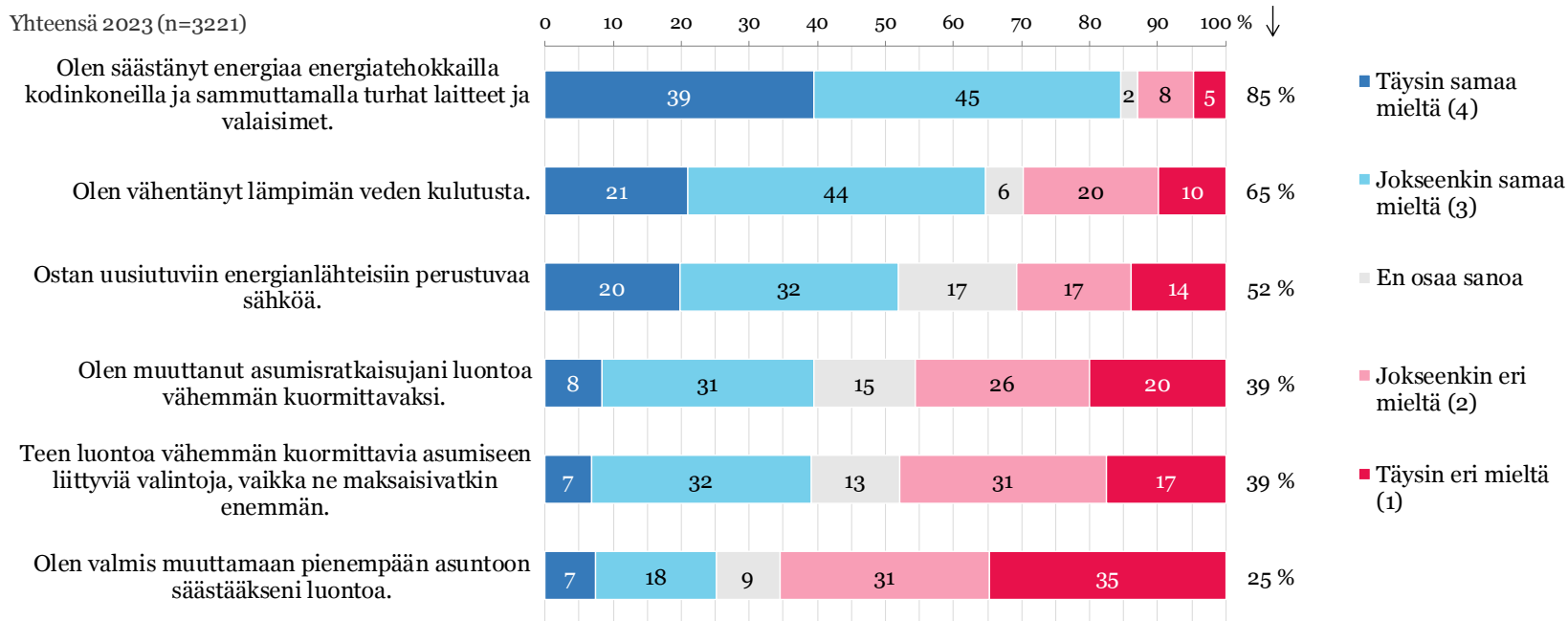
Asuminen (1/5)

Kaikki väittämät

Kuinka samaa tai eri mieltä olet seuraavien väittämien kanssa?

Täysin samaa mieltä (4) +
Jokseenkin samaa mieltä (3)

Yhteensä 2023 (n=3221)

Kaikki vastaajat

Asuminen (2/5)

Kaikki väittämät

Kuinka samaa tai eri mieltä olet seuraavien väittämien kanssa?

Yhteensä 2023 (n=3221)

Olen säästänyt energiaa energiatehokkailla kodinkoneilla ja sammuttamalla turhat laitteet ja valaisimet.

Olen vähentänyt lämpimän veden kulutusta.

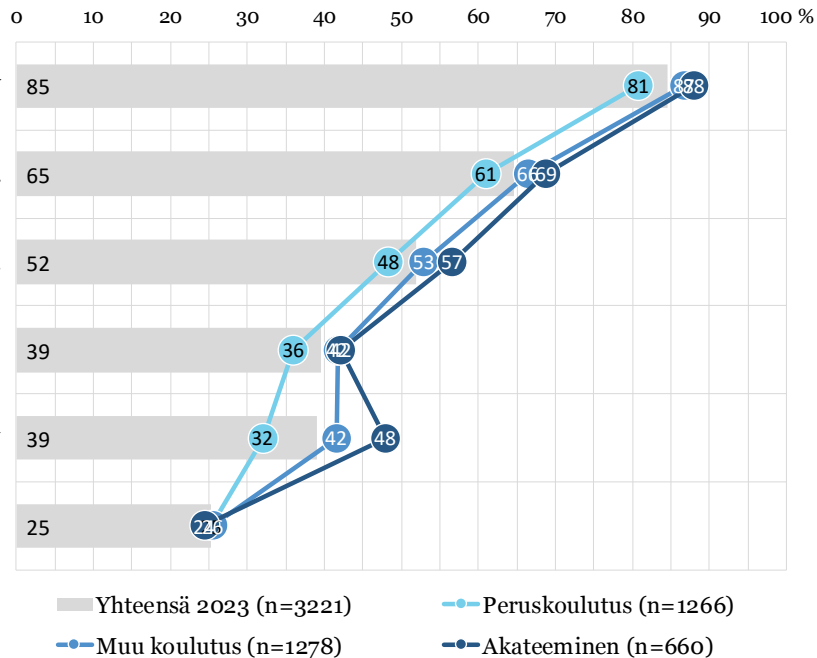
Ostan uusiutuviin energianlähteisiin perustuvaa sähköä.

Olen muuttanut asumisratkaisujani luontoa vähemmän kuormittavaksi.

Teen luontoa vähemmän kuormittavia asumiseen liittyviä valintoja, vaikka ne maksaisivatkin enemmän.

Olen valmis muuttamaan pienempään asuntoon säästääkseni luontoa.

Täysin samaa mieltä (4) + Jokseenkin samaa mieltä (3)

KOULUTUS:

Yhteensä 2023 (n=3221)

Peruskoulutus (n=1266)

Muu koulutus (n=1278)

Akateeminen (n=660)

Kaikki vastaajat

Asuminen (3/5)

Kaikki väittämät

Kuinka samaa tai eri mieltä olet seuraavien väittämien kanssa? Täysin eri mieltä (1) Täysin samaa mieltä (4)	Yhteensä 2023 (n=3221)	SUKUPUOLI:		TILASTOLLINEN KUNTARYHMITYS:				VASEMMISTO-OIKEISTO -MITTARI:				OLEN TYTYTVÄINEN ELÄMÄÄNI:			
		Nainen (n=1609)	Mies (n=1612)	Pääkau- punkki- seutu (n=725)	Kaupun- kimaiset kunnat (n=1714)	Taajaan asutut kunnat (n=436)	Maaseu- tumaiset kunnat (n=346)	Vasem- malla (n=301)	Jonkin verran vasem- malla (n=669)	Jonkin verran oikealla (n=847)	Oikealla (n=432)	Täysin samaa mieltä (n=792)	Jokseen- kin samaa mieltä (n=1863)	Jokseen- kin eri mieltä (n=435)	Täysin eri mieltä (n=112)
Olen säästänyt energiaa energiatehokkailla kodinkoneilla ja sammuttamalla turhat laitteet ja valaisimet.	3,22	3,35	3,10	3,23	3,20	3,25	3,29	3,26	3,33	3,22	3,12	3,33	3,24	3,03	2,93
Olen vähentänyt lämpimän veden kulutusta.	2,80	2,93	2,68	2,73	2,82	2,81	2,84	2,95	2,94	2,74	2,64	2,90	2,80	2,72	2,55
Ostan uusiutuviin energianlähteisiin perustuvaa sähköä.	2,70	2,87	2,54	2,76	2,69	2,68	2,63	3,10	2,94	2,55	2,38	2,81	2,71	2,56	2,28
Olen muuttanut asuninsäätöjärjestelmääni luontoa vähemmän kuormittavaksi.	2,33	2,44	2,23	2,33	2,29	2,34	2,47	2,65	2,42	2,25	2,13	2,49	2,31	2,20	1,95
Teen luontoa vähemmän kuormittavia asumiseen liittyviä valintoja, vaikka ne maksaisivatkin enemmän.	2,33	2,41	2,25	2,38	2,30	2,33	2,32	2,64	2,46	2,24	2,17	2,47	2,33	2,15	1,88
Olen valmis muuttamaan pienempään asuntoon säästääkseni luontoa.	1,98	2,06	1,90	1,95	2,02	1,98	1,84	2,28	2,14	1,88	1,72	1,94	1,99	2,00	1,92

Ero Yhteensä -keskiarvoon

+0,15 >

+0,10 - +0,14

-0,09 - +0,09

-0,10 - -0,14

-0,15 >

Paljon kaikkien vastaajien keskiarvoa suurempi

Jonkin verran kaikkien vastaajien keskiarvoa suurempi

Ei suurta eroa

Jonkin verran kaikkien vastaajien keskiarvoa pienempi

Paljon kaikkien vastaajien keskiarvoa pienempi

Kaikki vastaajat

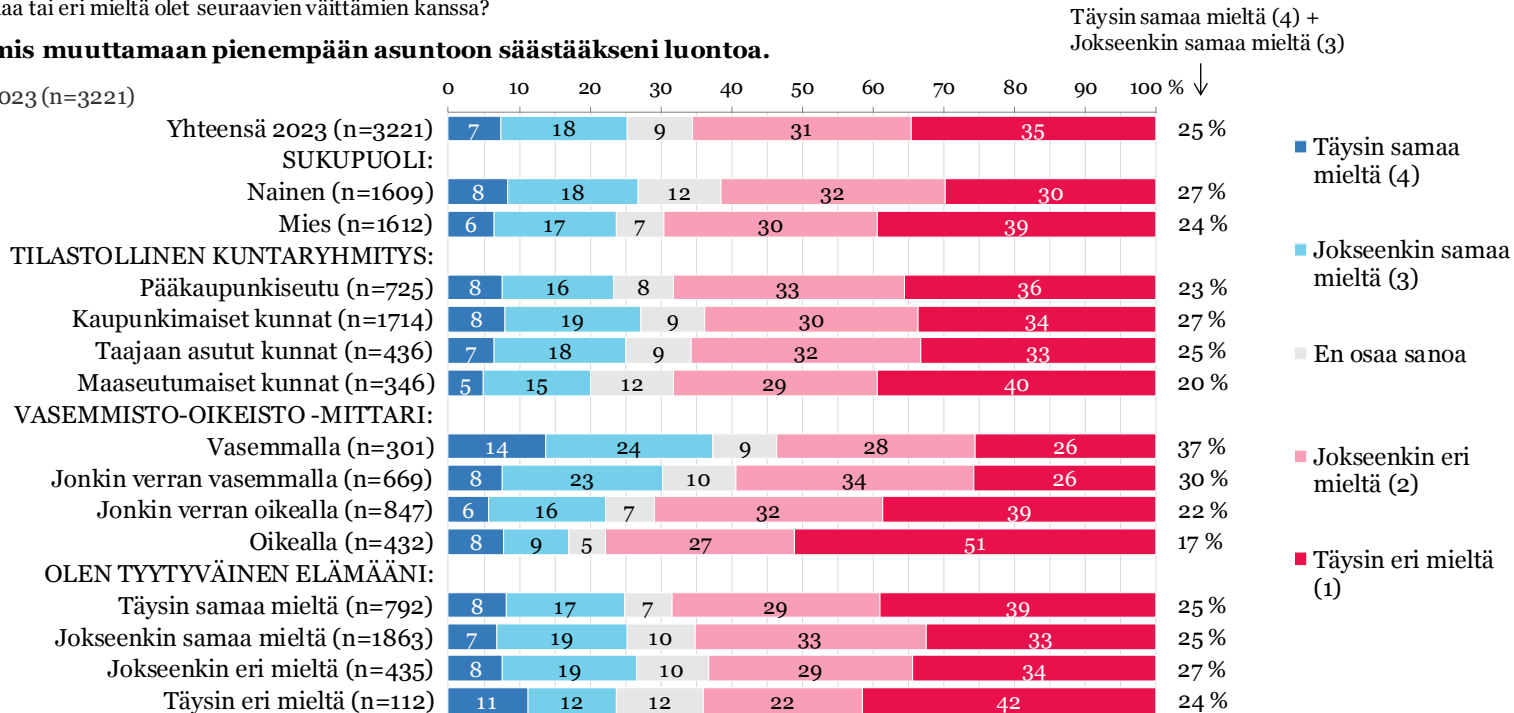
Asuminen (4/5)

Väittämä 5/6, taustaryhmät 1

Kuinka samaa tai eri mieltä olet seuraavien väittämien kanssa?

Olen valmis muuttamaan pienempään asuntoon säästääkseen luontoa.

Yhteensä 2023 (n=3221)

Kaikki vastaajat

Asuminen (5/5)

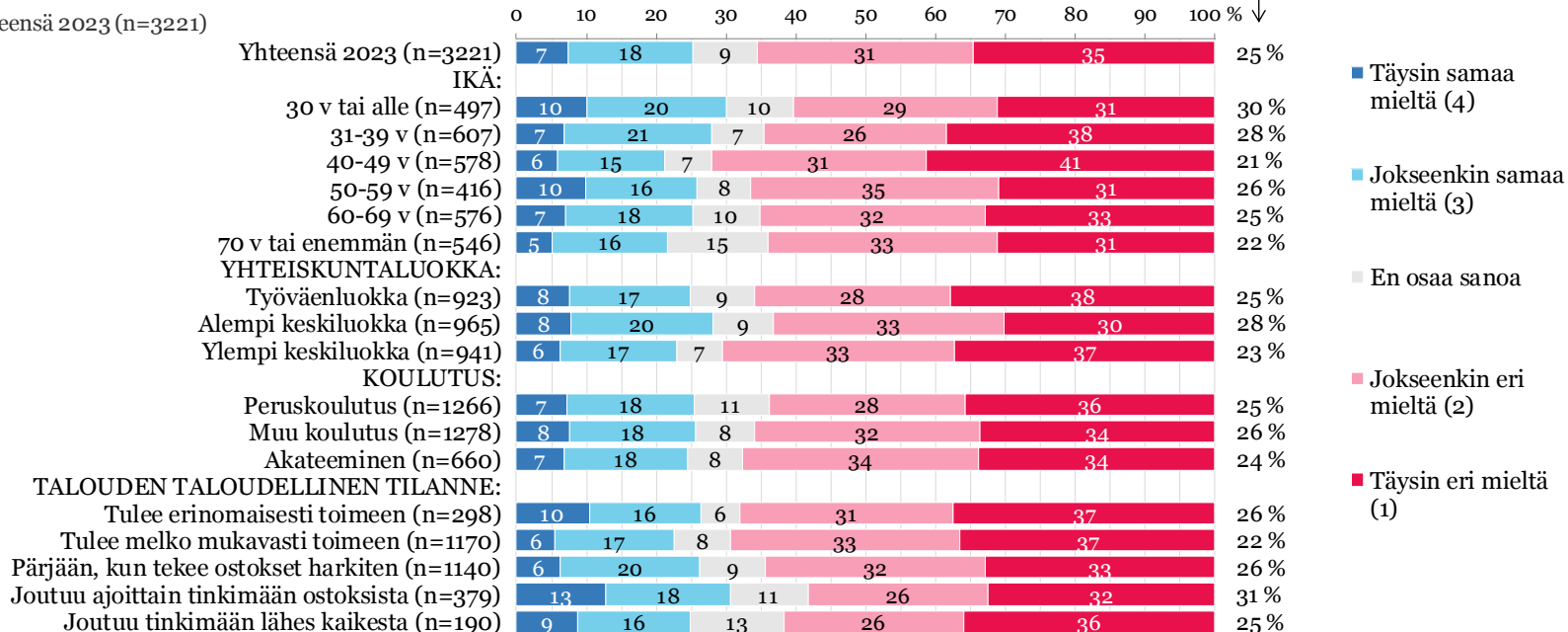
Väittämä 5/6, taustaryhmät 2

Kuinka samaa tai eri mieltä olet seuraavien väittämien kanssa?

Olen valmis muuttamaan pienempään asuntoon säästääkseen luontoa.

Täysin samaa mieltä (4) +
Jokseenkin samaa mieltä (3)

Yhteensä 2023 (n=3221)

Kaikki vastaajat

10. LIIKKUMINEN JA AUTOILU

HENKILÖAUTOA PIDETÄÄN VÄLTÄMÄTTÖMÄNÄ

Kolmella neljästä (73 %) vastaajasta ilmoittaa, että heillä henkilöauto käytössään. Näistä 81 % pitää autoa välttämättömänä arjen sujumisen kannalta. Maaseutumaisissa kunnissa tätä mieltä on 95 % asukkaista.

Kolmannes (32 %) suosii joukkoliikennettä silloinkin, kun oman auton käyttö on mahdollista. Joukkoliikennekysymyksessä miehet (31 %) ja naiset (34 %) eroavat vähän toisistaan.

Henkilöauton käyttöhalukkuus kytkeytyy tiukasti puoluekannatukseen Autoa käyttävistä

- vihreiden kannattajista 33 %
- RKP:n kannattajista 44 %
- perussuomalaisten kannattajista 74 %
- Liike nytin kannattajista 82 %

ilmoittaa olevansa täysin samaa mieltä siitä, että auto on välttämätön arjen sujumisen kannalta. Esimerkiksi vastaajan ammattiryhmä ei ole lainkaan yhtä hyvä selittävä tekijä.

Tulevaisuudessa auton vähäpäästöisyys on tärkeää kahdelle kolmesta (67 %) henkilöautoa käyttävistä. Miehillä tämä osuus on 62 %, naisilla 73 %. Perussuomalaisten kannattajilla osuus on

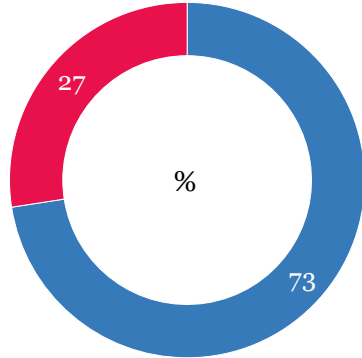
38 %, vihreiden kannattajilla 85 %. Auton käytön minimointia harrastaa runsaat puolet (58 %). Omasta autosta luopumista kysyttäessä täysin samaa mieltä on vain 3 % vastaajista.

Runsas kolmannes (36 %) autoa käyttävistä kertoo tarjoavansa kimpapakyytejä.

Onko käytössäsi auto? Kaikki vastaajat

Onko sinulla yleensä henkilöauto käytössäsi arkiseen liikkumiseen?

Yhteensä 2023 (n=3221)

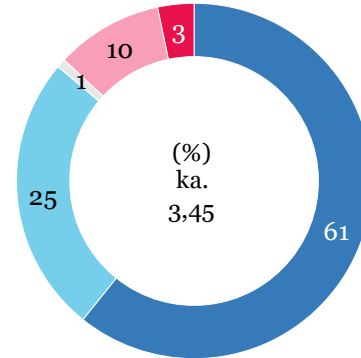
- Kyllä
- Ei

Kaikki vastaajat

Kuinka samaa tai eri mieltä olet seuraavista väittämistä?
(jos auto käytössä)

Oma auto on minulle välttämätön arjen sujumisen kannalta.

Yhteensä 2023 (n=2337)

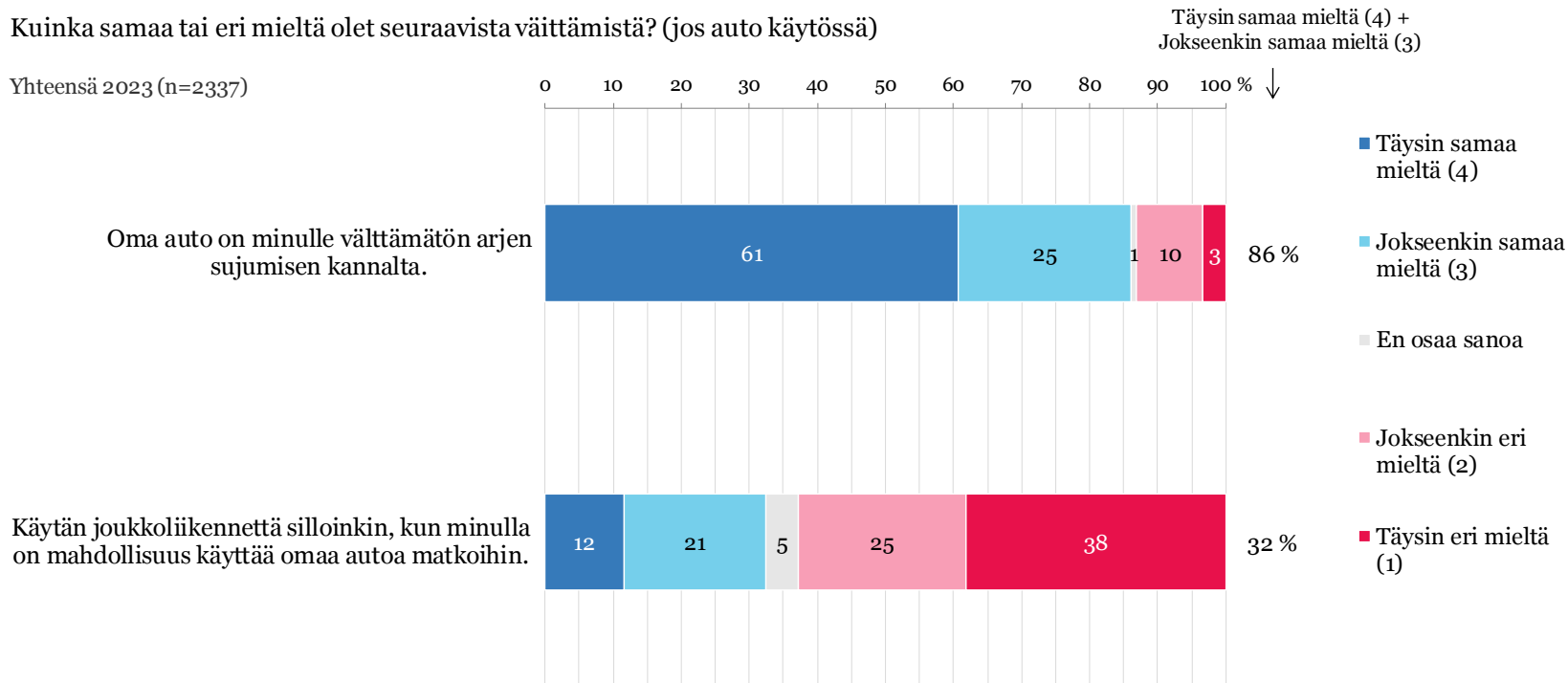
- Täysin samaa mieltä (4)
- Jokseenkin samaa mieltä (3)
- En osaa sanoa
- Jokseenkin eri mieltä (2)
- Täysin eri mieltä (1)

Liikkuminen, autoilijat

Kaikki väittämät

Kuinka samaa tai eri mieltä olet seuraavista väittämistä? (jos auto käytössä)

Yhteensä 2023 (n=2337)

Vastaajat, joilla auto käytössä

Liikkuminen, autoilijat

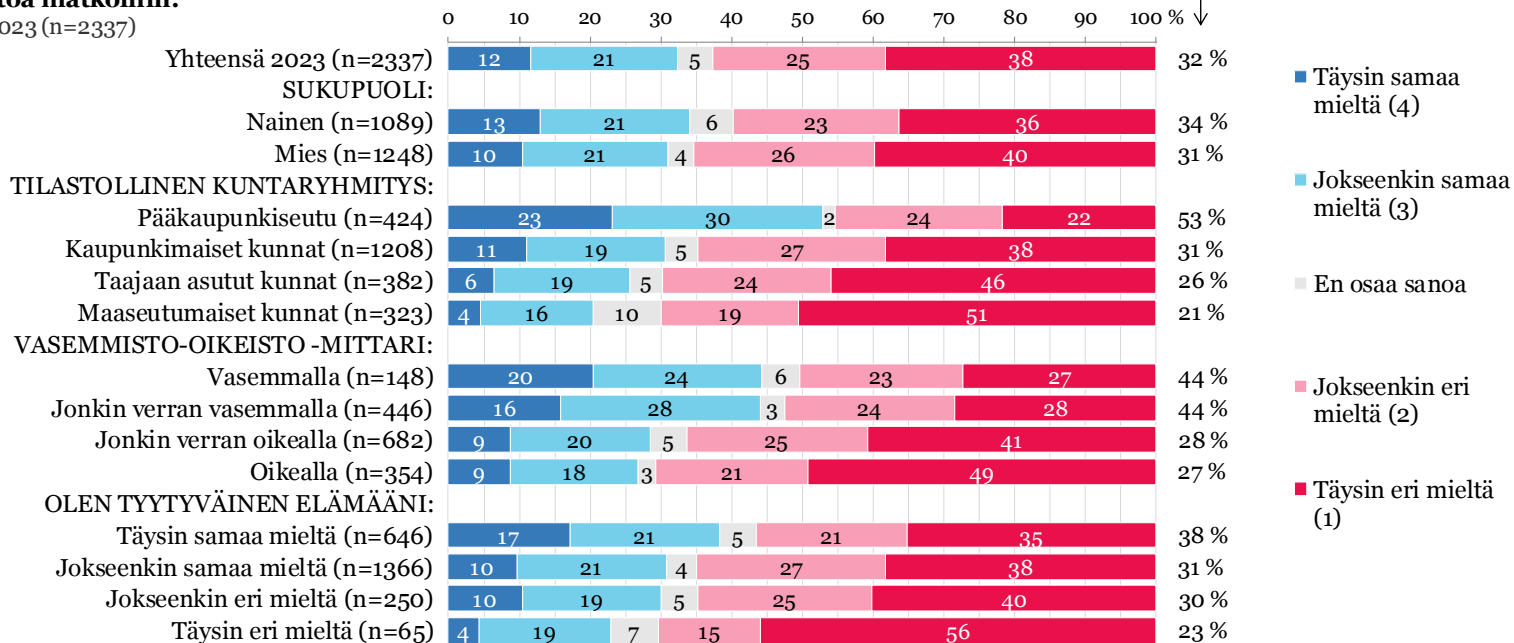
Väittämä 1/2, taustaryhmät

Kuinka samaa tai eri mieltä olet seuraavista väittämistä? (jos auto käytössä)

Käytän joukkoliikennettä silloinkin, kun minulla on mahdollisuus käyttää omaa autoa matkoihin.

Yhteensä 2023 (n=2337)

Täysin samaa mieltä (4) +
Jokseenkin samaa mieltä (3)

Vastaajat, joilla auto käytössä

Liikkuminen, autoilijat

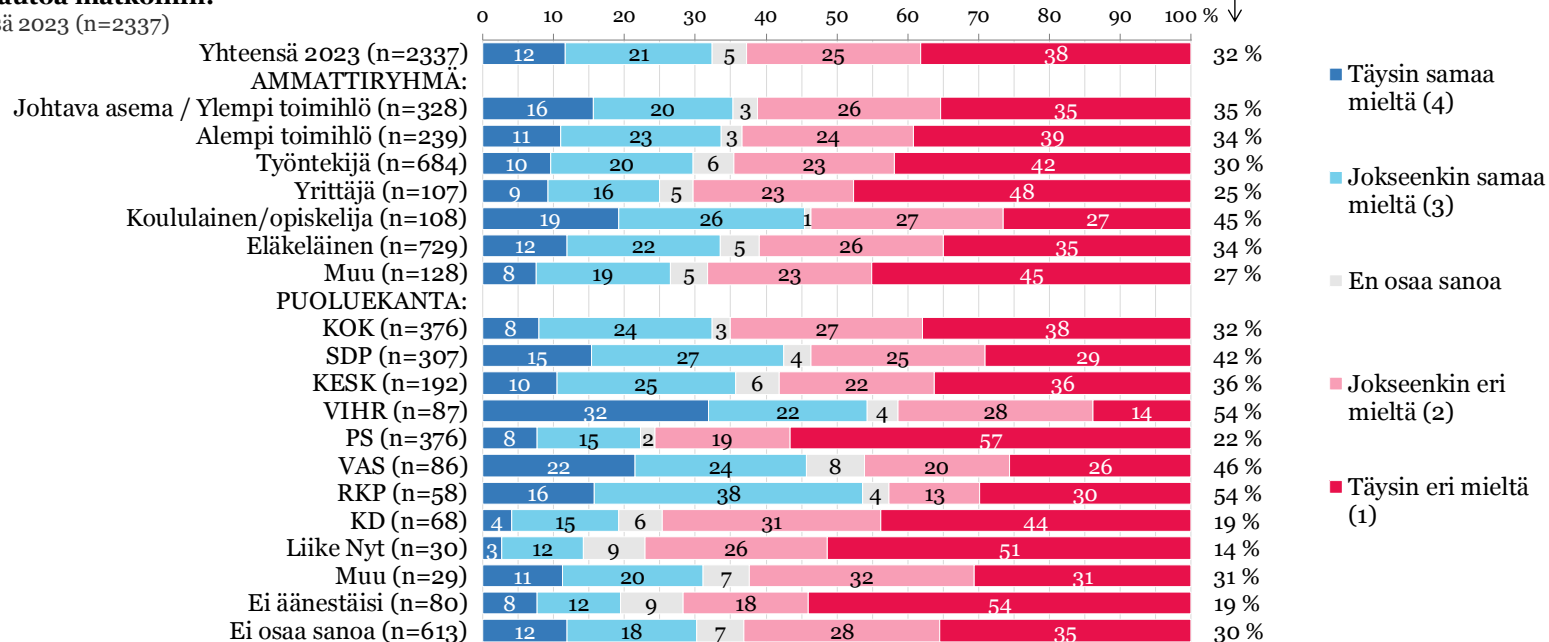
Väittämä 1/2, taustaryhmät 3

Kuinka samaa tai eri mieltä olet seuraavista väittämistä? (jos auto käytössä)

Käytän joukkoliikennettä silloinkin, kun minulla on mahdollisuus käyttää omaa autoa matkoihin.

Yhteensä 2023 (n=2337)

Täysin samaa mieltä (4) +
Jokseenkin samaa mieltä (3)

Vastaajat, joilla auto käytössä

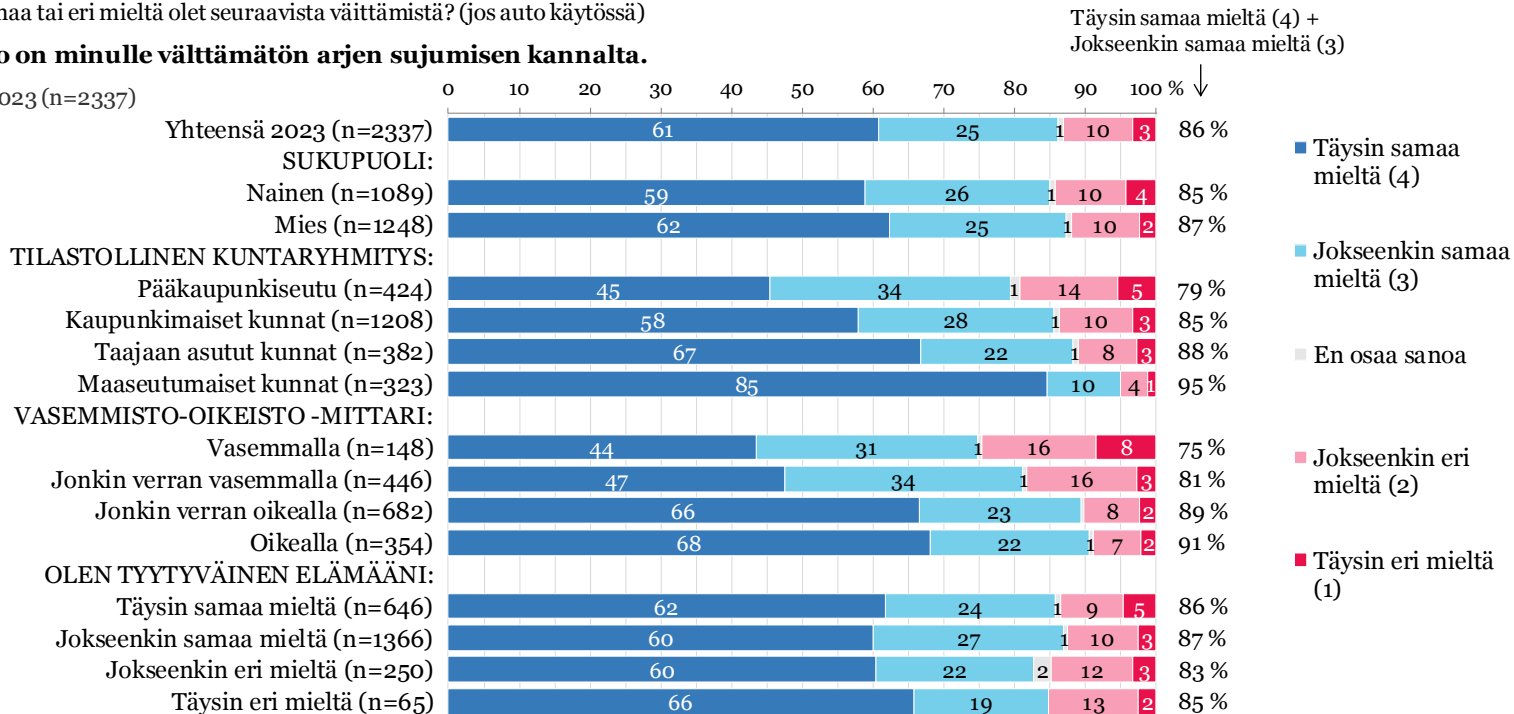
Liikkuminen, autoilijat

Väittämä 2/2, taustaryhmät

Kuinka samaa tai eri mieltä olet seuraavista väittämistä? (jos auto käytössä)

Oma auto on minulle välttämätön arjen sujumisen kannalta.

Yhteensä 2023 (n=2337)

Vastaajat, joilla auto käytössä

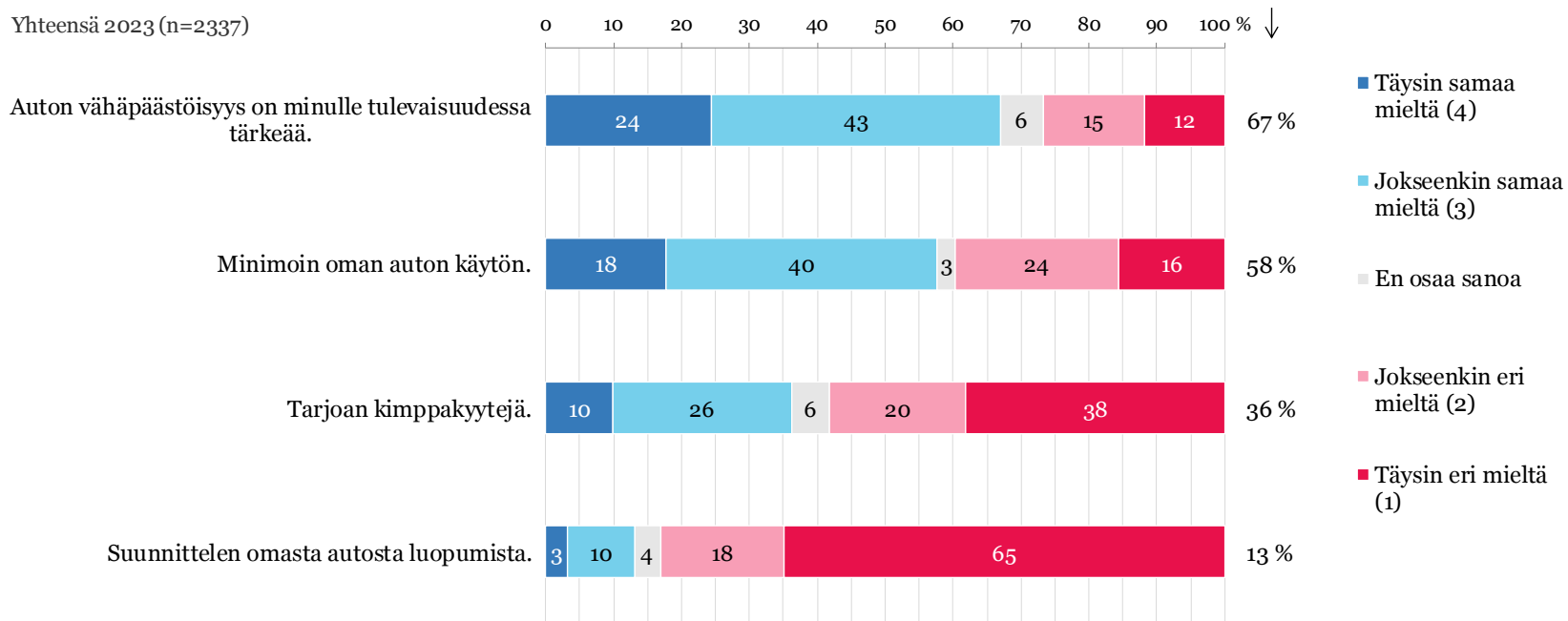
Auton käyttötavat, autoilijat

Kaikki väittämät

Kuinka samaa tai eri mieltä olet seuraavista väittämistä? (jos auto käytössä)

Täysin samaa mieltä (4) +
Jokseenkin samaa mieltä (3)

Yhteensä 2023 (n=2337)

Vastaajat, joilla auto käytössä

Auton käyttötavat, autoilijat

Kaikki väittämät

Kuinka samaa tai eri mieltä olet seuraavista väittämistä? (jos auto käytössä)	Yhteensä 2023 (n=2337)	SUKUPUOLI:		TILASTOLLINEN KUNTARYHMITYS:				VASEMMISTO-OIKEISTO -MITTARI:				OLEN TYTYTYVÄINEN ELÄMÄÄNI:			
		Nainen (n=1089)	Mies (n=1248)	Pääkaupunkiseutu (n=424)	Kaupunkimaiset kunnat (n=1208)	Taajaan asutut kunnat (n=382)	Maaseutumaiset kunnat (n=323)	Vasemmalla (n=148)	Jonkin verran vasemmalla (n=446)	Jonkin verran oikealla (n=682)	Oikealla (n=354)	Täysin samaa mieltä (n=646)	Jokseenkin samaa mieltä (n=1366)	Jokseenkin eri mieltä (n=250)	Täysin eri mieltä (n=65)
Täysin eri mieltä (1) Täysin samaa mieltä (4)															
Auton vähäpäästöisyys on minulle tulevaisuudessa tärkeää.	2,85	3,02	2,71	3,02	2,87	2,70	2,72	3,13	3,08	2,79	2,65	2,96	2,86	2,67	2,26
Minimoin oman auton käytön.	2,62	2,71	2,53	2,69	2,61	2,58	2,58	2,92	2,85	2,55	2,31	2,63	2,62	2,61	2,34
Tarjoan kimpapakyytejä.	2,09	2,20	1,99	2,00	2,10	2,05	2,17	2,28	2,20	2,05	1,91	2,14	2,11	1,88	1,93
Suunnittelen omasta autosta luopumista.	1,49	1,51	1,48	1,56	1,55	1,42	1,30	1,87	1,66	1,40	1,30	1,45	1,51	1,51	1,58

Ero Yhteensä -keskiarvoon

+0,15 >	Paljon kaikkien vastaajien keskiarvoa suurempi
+0,10 - +0,14	Jonkin verran kaikkien vastaajien keskiarvoa suurempi
-0,09 - +0,09	Ei suurta eroa
-0,10 - -0,14	Jonkin verran kaikkien vastaajien keskiarvoa pienempi
-0,15 >	Paljon kaikkien vastaajien keskiarvoa pienempi

Vastaajat, joilla auto käytössä

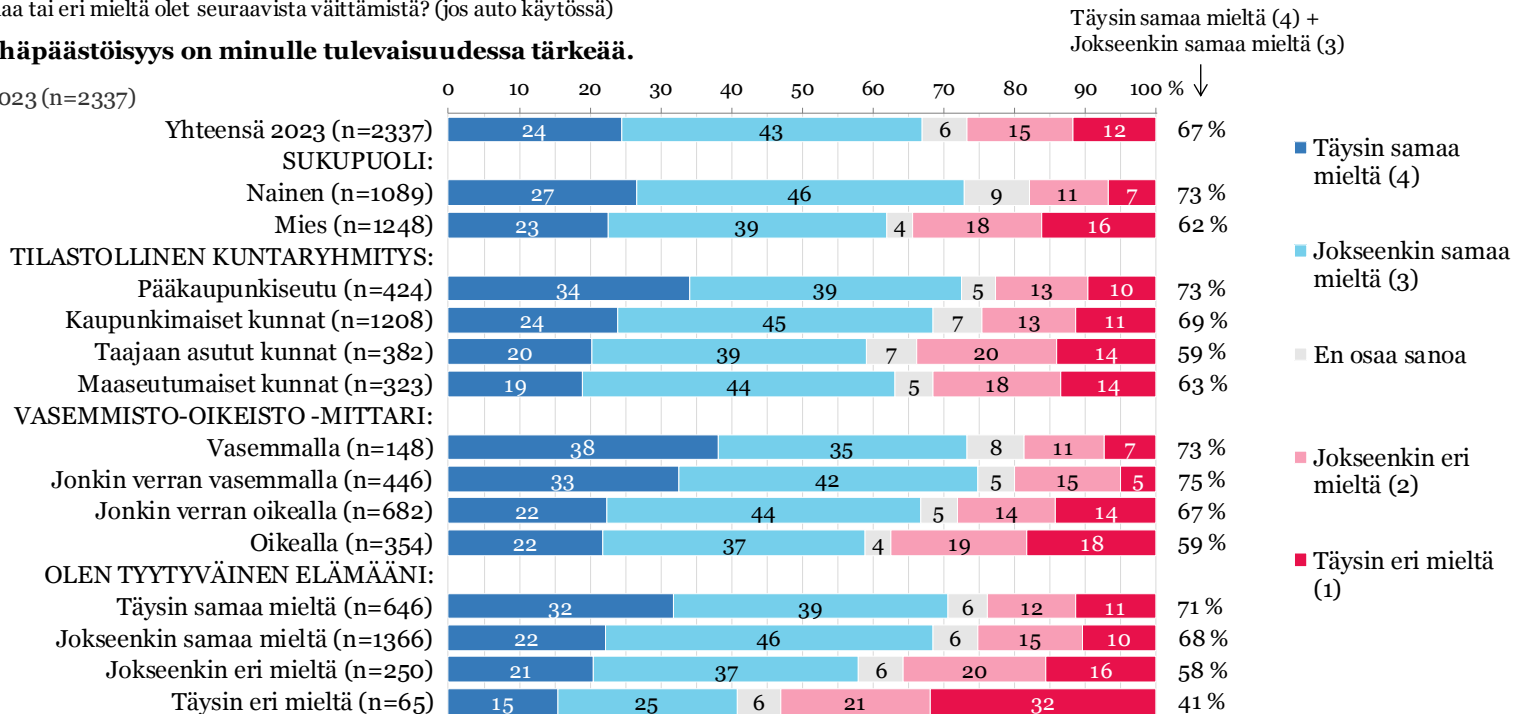
Auton käyttötavat, autoilijat

Väittämä 3/4, taustaryhmät

Kuinka samaa tai eri mieltä olet seuraavista väittämistä? (jos auto käytössä)

Auton vähäpäästöisyys on minulle tulevaisuudessa tärkeää.

Yhteensä 2023 (n=2337)

Vastaajat, joilla auto käytössä

Auton käyttötavat, autoilijat

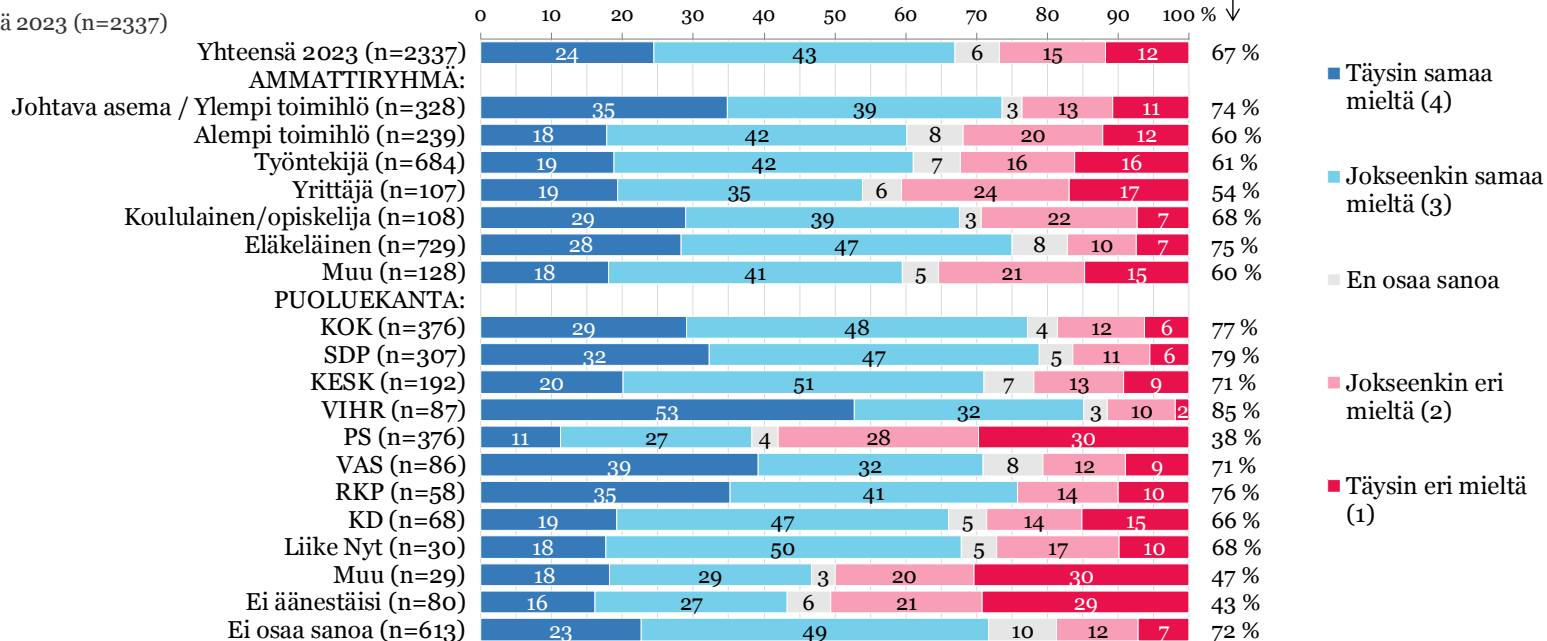
Väittämä 3/4, taustaryhmät 3

Kuinka samaa tai eri mieltä olet seuraavista väittämistä? (jos auto käytössä)

Auton vähäpäästöisyys on minulle tulevaisuudessa tärkeää.

Täysin samaa mieltä (4) +
Jokseenkin samaa mieltä (3)

Yhteensä 2023 (n=2337)

Vastaajat, joilla auto käytössä

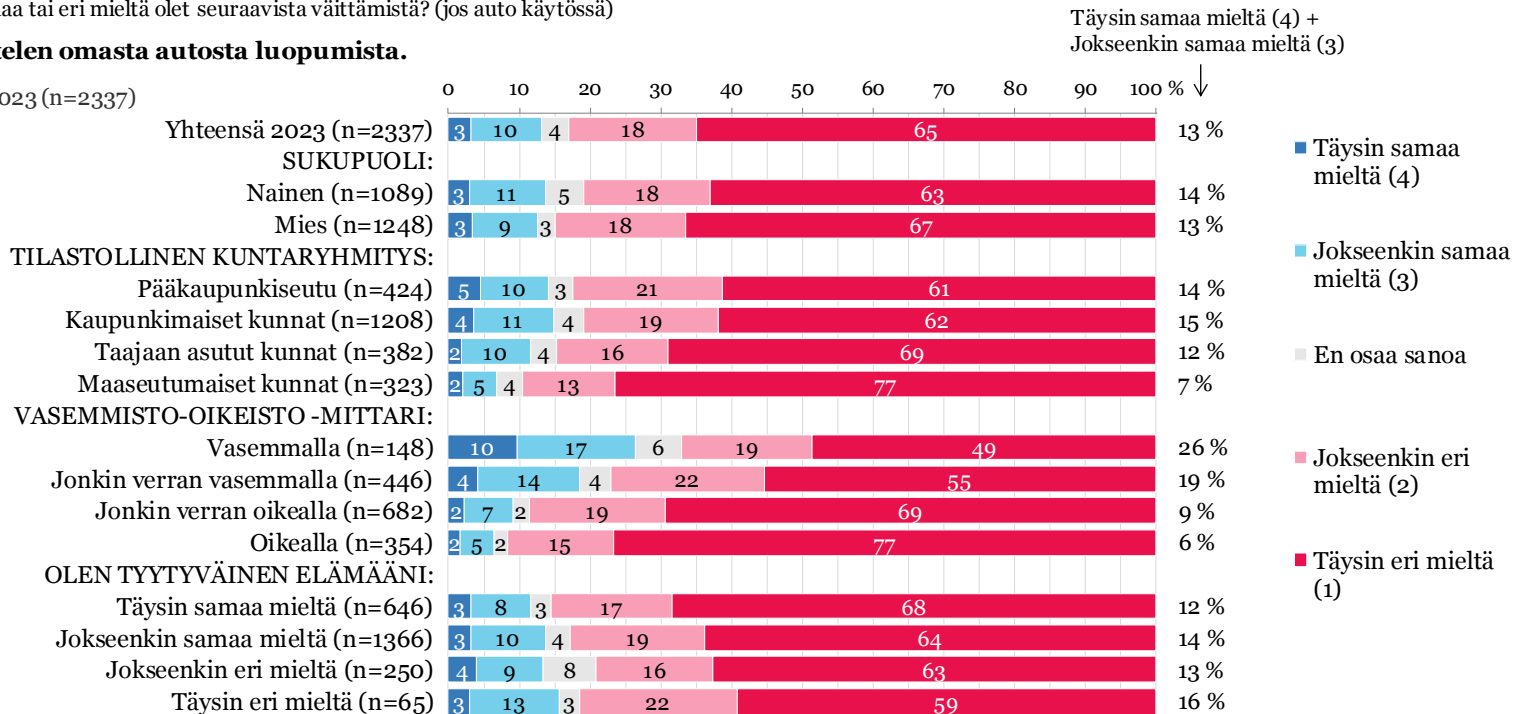
Auton käyttötavat, autoilijat

Väittämä 4/4, taustaryhmät

Kuinka samaa tai eri mieltä olet seuraavista väittämistä? (jos auto käytössä)

Suunnittelen omasta autosta luopumista.

Yhteensä 2023 (n=2337)

Vastaajat, joilla auto käytössä

11. TOIMINNAN MOTIVAATTORIT

MOTIVOIKO HYÖTY VAI PERIAATE SÄÄSTÄMÄÄN LUONTOA?

Ainakin neljä viidestä valitsee tarjotuista motiiveista luonnolle ystävällisesti toimimiselle perustelun ”Jos se hyödyttää minua terveydellisesti” (83 %), ”Ihmisen riippuvuus luonnosta (81 %) tai ”Lasten, nuorten ja tulevien sukupolvien tulevaisuuden turvaaminen (80 %). Hyöty omalle terveydelle asettuu paljon moraaliväittämää ”Koska niin kuuluu tehdä” (64 %) suuremmaksi motivaattoriksi. Oikealla olevat (51 %) ja miehet (52 %) valitsevat tämän harvemmin kuin vasemmalla olevat (77 %) ja naiset (70 %).

Tulevat sukupolvet ovat naisille (85 %) on selvästi tärkeämpi perustelu kuin miehille (74 %). Taustaryhmittelyissä syntyy eroja myös sillä perusteella, tunteeko vastaaja olevansa tyytyväinen elämäänsä: vähiten tyytyväisten keskuudessa terveydellinen motivaattori on saa 72 prosenttia kyllä-vastauksia.

Hyvin koulutettuja eniten motivoi niin sanotusti kaikki. Pienin ero eri koulutustasojen välillä on mahdollinen rahallinen hyöty toimimisesta luonnolle ystävällisesti. Tässä kyllä-vastausten osuus vaihtelee 65 ja 69 prosentin välillä koulutustason mukaan.

Kysymyksissä ihmistä ei eroteltu eläimistä tai kasveista, vaan

muotoilussa käytettiin ilmaisua ”muut lajit”. Halu suojella muita lajeja motivoisi ja auttaisi 78 % vastaajista toimimaan luonnolle ystävällisesti. Naisille (86 %) tämä on selvästi tärkeämpi perustelu kuin miehille (71 %). Vasemmistossa (87 %) on merkittävästi enemmän kannatusta tälle näkökulmalle kuin oikeistossa (66 %).

Seitsemän kymmenestä (70 %) valitsee syyksi ”Omat kokemukset luonnon tilan heikkenemisestä.”

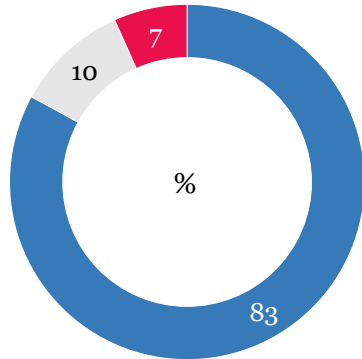
Toiminnan motivaattorit (1/3)

Suurin ja pienin Kyllä-vastausten osuus

Mikä motivoisi ja auttaisi sinua toimimaan luonnolle ystävällisesti?

Jos se hyödyttää minua terveydellisesti.

Yhteensä 2023 (n=3221)

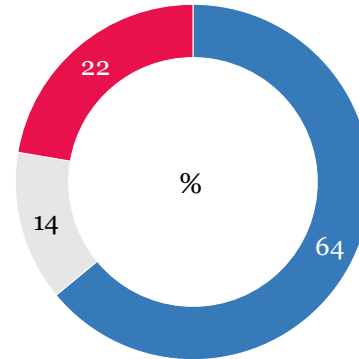

- Kyllä
- En osaa sanoa
- Ei

Mikä motivoisi ja auttaisi sinua toimimaan luonnolle ystävällisesti?

Koska niin kuuluu tehdä.

Yhteensä 2023 (n=3221)

- Kyllä
- En osaa sanoa
- Ei

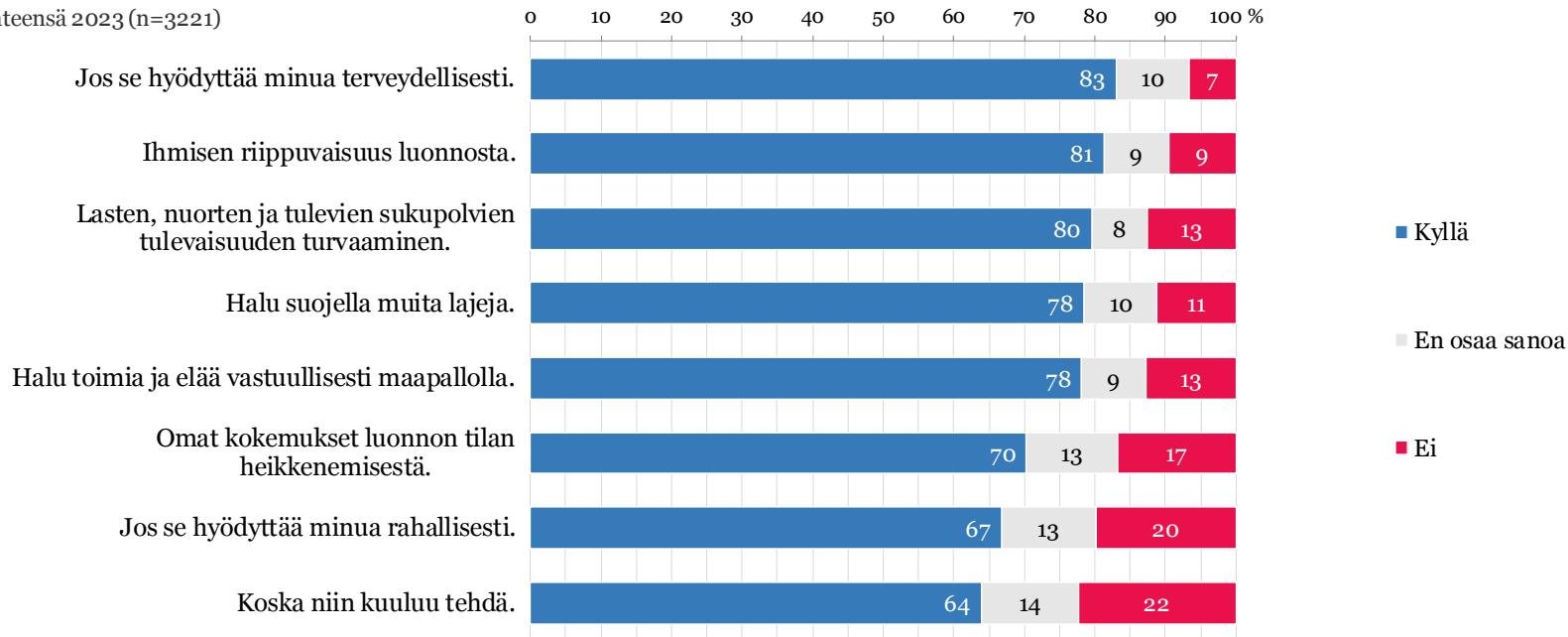
Kaikki vastaajat

Toiminnan motivaattorit (2/3)

Kaikki väittämät

Mikä motivoisi ja auttaisi sinua toimimaan luonnolle ystävällisesti?

Yhteensä 2023 (n=3221)

Kaikki vastaajat

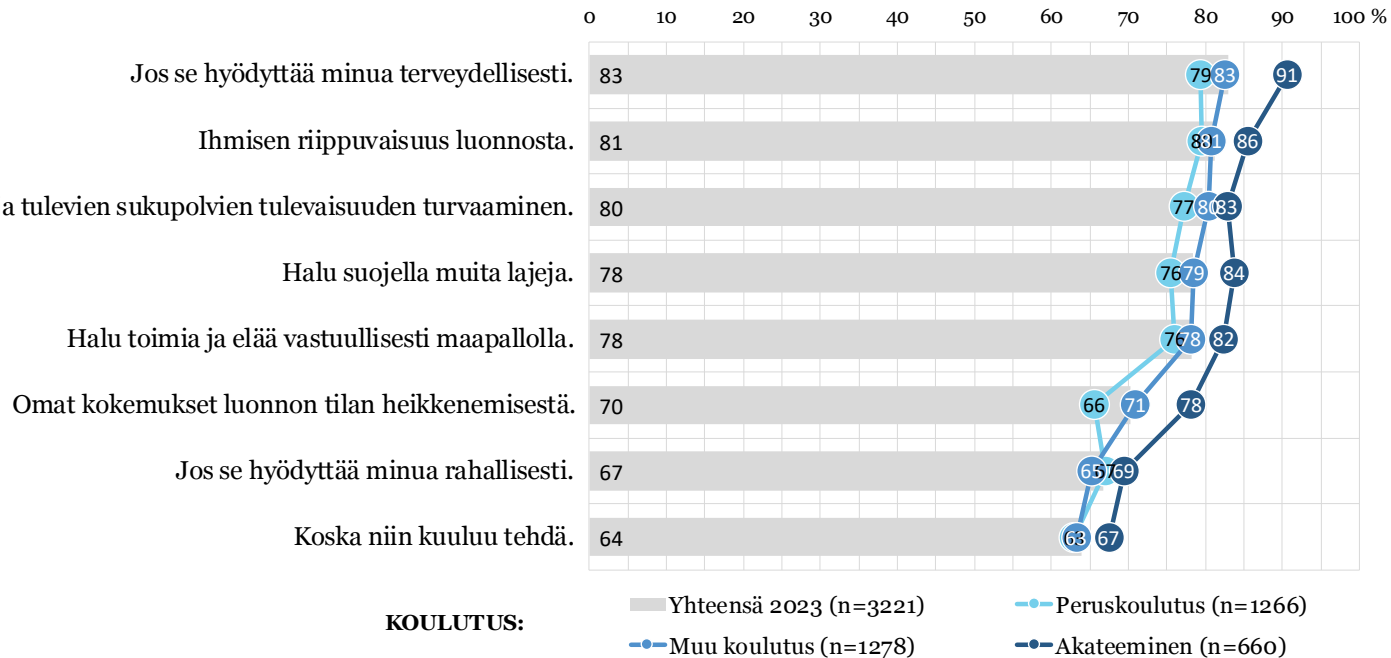
Toiminnan motivaattorit (3/3)

Kaikki väittämät

Mikä motivoisi ja auttaisi sinua toimimaan luonnolle ystävällisesti?

Kyllä, %

Yhteensä 2023 (n=3221)

KOULUTUS:

Yhteensä 2023 (n=3221)

Peruskoulutus (n=1266)

Muu koulutus (n=1278)

Akateeminen (n=660)

Kaikki vastaajat

12. SUOMALAINEN LUONTO JA SUOMALAISEN LUONNON PÄIVÄ

LUONNOSTAAN YLPEÄ KANSA

Suomalainen luonto on tärkeä 91 prosentille suomalaisista, ja yhtä suuri osuus vastaajista on ylpeä luonnosta. Joitakin mainintoja saimme siitä, että ”ylpeä” sana vaikuttaa negatiiviselta.

Hyvin samansuuntainen on myös kokemus hyvinvoinnin lisääntymisestä, kun aikaa vietetään luonnossa (85 %). Huomattavaa on, että hyvinvoinnin ja luonnossa vietetyn ajan yhteyden kokevat voimakkaimmin (93 %) maaseutumaisissa kunnissa asuvat suomalaiset.

Kuten odottaa sopiikin, luonnon tärkeys, ylpeys suomalaisesta luonnosta ja kokemus luonnossa vietetyn ajan hyvinvointia lisäävästä vaikutuksesta on sitä korkeammalla tasolla, mitä tyytyväisempi vastaaja on elämäänsä. Niitä, jotka eivät koe luonnossa vietetyn ajan lisäävän lainkaan hyvinvointia, löytyy oikeastaan vain elämäänsä tyytymättömien joukosta (3 %).

Kansallistunteeseen liittyvät kysymykset jakavat yleensä oikeistoa ja vasemmistoa, mutta suomalaisen luonnon teemassa poliittinen suunta ei ole määräävä, kun kysytään ylpeyttä suomalaisesta luonnosta.

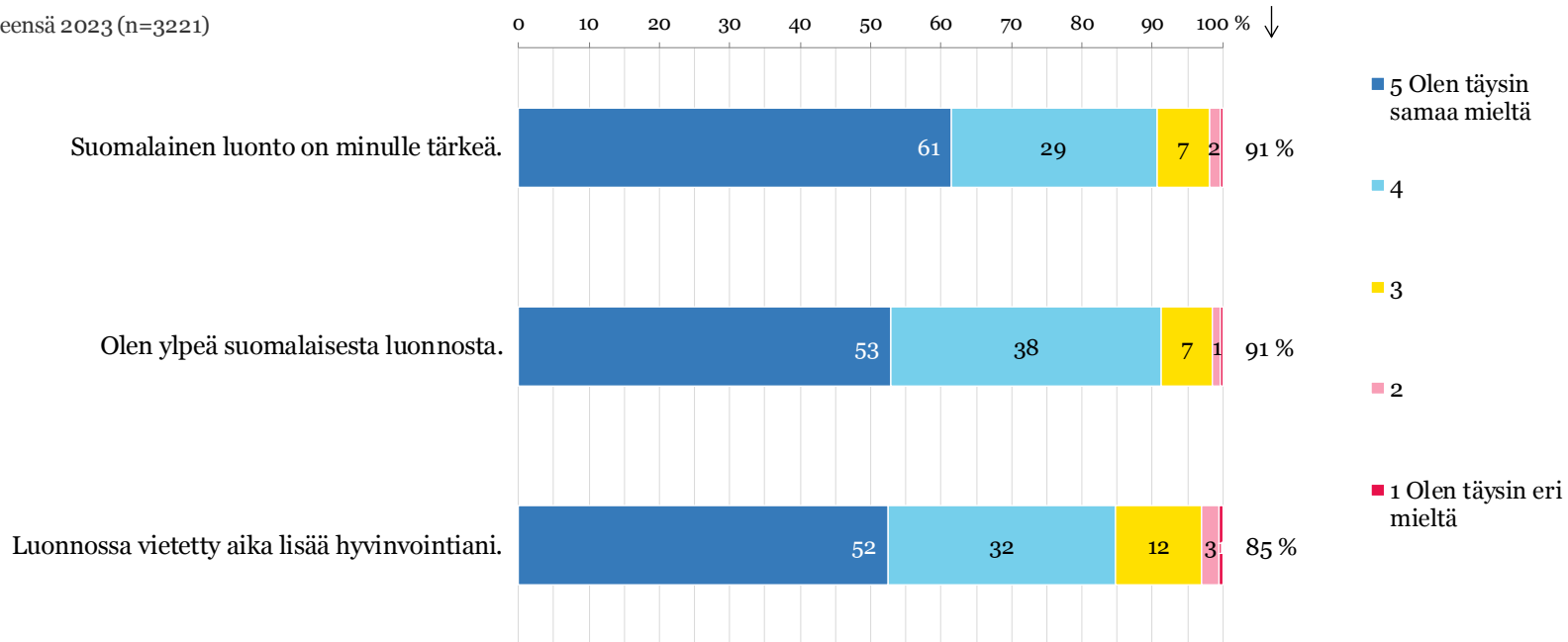
Suomalainen luonto (1/2)

Kaikki väittämät

Kuinka samaa tai eri mieltä olet väittämän kanssa?

5 Olen täysin samaa mieltä + 4

Yhteensä 2023 (n=3221)

Kaikki vastaajat

Suomalainen luonto (2/2)

Kaikki väittämät

Kuinka samaa tai eri mieltä olet väittämän kanssa? 1 Olen täysin eri mieltä 5 Olen täysin samaa mieltä	Yhteensä 2023 (n=3221)	SUKUPUOLI:		TILASTOLLINEN KUNTARYHMITYS:				VASEMMISTO-OIKEISTO -MITTARI:				OLEN TYTYTYVÄINEN ELÄMÄÄNI:			
		Nainen (n=1609)	Mies (n=1612)	Pääkau- punkki- seutu (n=725)	Kaupun- kimaiset kunnat (n=1714)	Taajaan asutut kunnat (n=436)	Maaseu- tumaiset kunnat (n=346)	Vasem- malla (n=301)	Jonkin verran vasem- malla (n=669)	Jonkin verran oikealla (n=847)	Oikealla (n=432)	Täysin samaa mieltä (n=792)	Jokseen- kin samaa mieltä (n=1863)	Jokseen- kin eri mieltä (n=435)	Täysin eri mieltä (n=112)
Suomalainen luonto on minulle tärkeä.	4,50	4,64	4,36	4,46	4,48	4,51	4,69	4,50	4,53	4,49	4,37	4,67	4,49	4,36	4,10
Olen ylpeä suomalaisesta luonnosta.	4,42	4,54	4,31	4,39	4,42	4,44	4,53	4,28	4,42	4,46	4,40	4,61	4,41	4,27	4,11
Luonnossa vietetty aika lisää hyvinvointiani.	4,34	4,48	4,20	4,29	4,31	4,35	4,56	4,32	4,38	4,31	4,22	4,54	4,34	4,09	3,87

Ero Yhteensä -keskiarvoon

+0,20 >

+0,15 - +0,19

-0,14 - +0,14

-0,15 - -0,19

-0,20 >

Paljon kaikkien vastaajien keskiarvoa suurempi

Jonkin verran kaikkien vastaajien keskiarvoa suurempi

Ei suurta eroa

Jonkin verran kaikkien vastaajien keskiarvoa pienempi

Paljon kaikkien vastaajien keskiarvoa pienempi

Kaikki vastaajat

Luottamusvälitaulukko

95 % LUOTTAMUSVÄLI, %-yksikköä

Tulokseksi saatu %-osuus	VASTAAJAMÄÄRÄ																	
	20	40	60	80	100	140	180	220	260	300	400	500	600	800	1000	2000	3000	5000
5 tai 95	± 13,2	± 8,5	± 6,5	± 5,5	± 4,8	± 3,9	± 3,4	± 3,1	± 2,8	± 2,6	± 2,2	± 2,0	± 1,8	± 1,5	± 1,4	± 1,0	± 0,8	± 0,6
10 tai 90	± 14,9	± 10,1	± 8,1	± 6,9	± 6,1	± 5,1	± 4,5	± 4,1	± 3,7	± 3,5	± 3,0	± 2,7	± 2,4	± 2,1	± 1,9	± 1,3	± 1,1	± 0,8
15 tai 85	± 16,3	± 11,4	± 9,2	± 8,0	± 7,1	± 6,0	± 5,3	± 4,8	± 4,4	± 4,1	± 3,5	± 3,1	± 2,9	± 2,5	± 2,2	± 1,6	± 1,3	± 1,0
20 tai 80	± 17,3	± 12,4	± 10,1	± 8,8	± 7,9	± 6,6	± 5,9	± 5,3	± 4,9	± 4,5	± 3,9	± 3,5	± 3,2	± 2,8	± 2,5	± 1,8	± 1,4	± 1,1
25 tai 75	± 18,2	± 13,2	± 10,8	± 9,4	± 8,4	± 7,1	± 6,3	± 5,7	± 5,3	± 4,9	± 4,2	± 3,8	± 3,5	± 3,0	± 2,7	± 1,9	± 1,6	± 1,2
30 tai 70	± 18,9	± 13,8	± 11,4	± 9,9	± 8,9	± 7,5	± 6,7	± 6,0	± 5,5	± 5,2	± 4,5	± 4,0	± 3,7	± 3,2	± 2,8	± 2,0	± 1,6	± 1,3
35 tai 65	± 19,4	± 14,2	± 11,8	± 10,3	± 9,2	± 7,8	± 6,9	± 6,3	± 5,8	± 5,4	± 4,7	± 4,2	± 3,8	± 3,3	± 3,0	± 2,1	± 1,7	± 1,3
40 tai 60	± 19,8	± 14,6	± 12,1	± 10,5	± 9,4	± 8,0	± 7,1	± 6,4	± 5,9	± 5,5	± 4,8	± 4,3	± 3,9	± 3,4	± 3,0	± 2,2	± 1,8	± 1,4
45 tai 55	± 20,0	± 14,7	± 12,2	± 10,7	± 9,6	± 8,1	± 7,2	± 6,5	± 6,0	± 5,6	± 4,9	± 4,3	± 4,0	± 3,4	± 3,1	± 2,2	± 1,8	± 1,4
50	± 20,1	± 14,8	± 12,3	± 10,7	± 9,6	± 8,2	± 7,2	± 6,6	± 6,0	± 5,6	± 4,9	± 4,4	± 4,0	± 3,5	± 3,1	± 2,2	± 1,8	± 1,4

Esimerkki tulkinnasta:

Tutkimuskysymykseen on vastannut 3122 henkilöä. Vastaajista 33 % vastasi "samaa mieltä". Taulukosta etsitään vastaajamäärä, joka on lähinnä tutkimuskysymyksen vastaajamäärää, sekä %-osuus, joka on lähinnä tutkimuskysymyksen tutkittavan vastausluokan %-osuutta. Taulukossa lähinnä vastaajamäärää 3122 on vastaajamäärä 3000 ja lähinnä %-osuutta 33 on %-osuus 35. Luottamusväli on vastaajamäärän 3000 ja %-osuuden 35 leikkauskohdassa. Kysymyksestä "samaa mieltä" olevien %-osuus koko väestössä on siis 95 % todennäköisyydellä välillä $33 \pm 1,7$ eli välillä 31,3–34,7.